

TDK-dolgozat

2011

Tavaszi Boglárka

Utat nyithatnak-e a strukturált megtakarítási lehetőségek a diverzifikáció szemléletének alakításához?

Tartalom

I. BEVEZETÉS	1
II. FÓKUSZBAN A MEGTAKARÍTÁSOK	2
II.1. Megtakarítási szokások	2
II.2 Megtakarításokról általában	4
II.2.1 A döntést megalapozó tényezők	5
II.2.2 Termékjellemzők	7
II.2.3. A strukturált megtakarítások	25
III. GÓRCSSÓ ALATT A STRUKTURÁLT MEGTAKARÍTÁSOK	28
III.1 Összemérés	31
III.2 Online megkérdezés	37
III.3 Hipotézisek kiértékelése:	52
IV. ÖSSZEFOGLALÁS	54
Irodalomjegyzék	II
MELLÉKLETEK	I

Ábrajegyzék

1. ábra: A régió megtakarításainak megoszlása 2011-ben.....	3
2. ábra: Megtakarítási szokások nemzetközi viszonylatban	4
3. ábra: A megtakarítási lehetőségek csoportosítása	5
4. ábra: Kockázat-hozam-időtáv összefüggése	5
5. ábra: Egyes termékek kockázati szintjének szemléltetése	6
6. ábra: Bankbetétek csoportosítása	8
7. ábra: Befektetési típusok.....	12
8. ábra: A befektetési döntést megelőző kérdések	12
9. ábra : A rendszeres megtakarítások csoportosítása	16
10. ábra: A befektetési jegyek csoportosítása	19
11. ábra : A befektetési alapok megoszlása Magyarországon 2011. nyarán	20
12. ábra: A tőzsde típusok csoportosítása	22
13. ábra: A tőzsdei ügylet résztvevői	22
14. ábra: Az Erste BetétPáros konstrukció bemutatása	26
15. ábra: A dolgozat primer kutatásának szemléltetése.....	28
16. ábra: A primer kutatás összemérés részének szemléltetése	29
17. ábra: A primer kutatás online kérdőíves megkérdezésének szemléltetése	35
18. ábra: A megkérdezettek nem szerinti megoszlása	37
19. ábra: A megkérdezettek életkor szerinti megoszlása.....	37
20. ábra: A megkérdezettek iskolai végzettség szerinti megoszlása	38
21. ábra: A megkérdezettek lakhely szerinti megoszlása	38
22. ábra: A megkérdezettek pénzügyi ismeretek szerinti megoszlása	39
23. ábra: A megkérdezettek megtakarítási ismereteikkel kapcsolatos rangsora.....	39
24. ábra: Jelenleg van megtakarítása?	40
25. ábra: Milyen jellegű megtakarítással/befektetéssel rendelkezik a válaszadó?.....	40
26. ábra: Milyen célból takarít meg jelenleg a válaszadó.....	41
27. ábra: Milyen célból takarékoskodna a válaszadó, ha bővülnének lehetőségei?.....	42
28. ábra: Milyen időtávban gondolkodik a kitöltő?	43
29. ábra: Élnek-e a válaszadók a diverzifikáció lehetőségével?	43
30. ábra: Miért nincs megtakarítása a kitöltőnek?	44
31. ábra: Ha élethelyzete változna, melyik terméket választaná?	44
32. ábra: Milyen időtávban gondolkodna a kitöltő?.....	45

33. ábra: Élne-e a diverzifikáció lehetőségével a kitöltő?	45
34. ábra: Hallott-e már a kitöltő a kombinált megtakarításokról?	46
35. ábra: Van-e a kitöltőnek ilyen jellegű megtakarítása?.....	46
36. ábra: Miért nem választotta a válaszadó a kombinált megtakarítási lehetőséget?	47
37. ábra: A strukturált megtakarítási formát választók pénzügyi ismereteinek ábrázolása.....	49
38. ábra: A válaszadók kor és pénzügyi ismeretek szerinti megoszlása	49
39. ábra: Milyen mértékben járultak hozzá a döntéshez a 21 kérdésben megfogalmazott tényezők?	50

Táblázatjegyzék

1. táblázat: A leggyakoribb megtakarítási és befektetési lehetőségek jellemző lekötési ideje és ajánlott nagyságrendje	5
2. táblázat: Kamatszámítási módszerek	8
3. táblázat: A kamatszámítás módszerei	9
4. táblázat: Állampapírok jellemzői	13
5. táblázat: A részvény	15
6. táblázat: A választott bankok termékkínálata	30
7. táblázat: A hitelintézetek termékválasztéka a lakossági ügyfelek szempontjából	31
8. táblázat: A bankok választott termékeinek részletes bemutatása	32
9. táblázat: Hipotézisek kiértékelése	51

I. BEVEZETÉS

A mai gazdasági helyzetet figyelembe véve a bankoknak jobban szükségük van az ügyfelek megtakarításaira, mint eddig bármikor, mivel ezek teszik ki a banki források jelentős részét. A probléma abban rejlik, hogy a gazdasági válság hatására az emberek többsége egyre bizalmatlanabb a hitelintézetek irányába, és nem mer kockázatosabb befektetést választani a bankbetéteknél. Ennek orvoslására egy olyan kombinált megtakarítási formával álltak elő a pénzintézetek, melyek egy része valamilyen bankbetét, másik része valamilyen meghatározott befektetés. Azért is praktikusak ezek a termékek, mert a betéti résznek rövid a futamideje, és ez sokkal likvidebbé teszi a befektetésekkel szemben. Napjainkban egyre fontosabb, hogy az általunk megtakarított összeghez, ha kell minél gyorsabban hozzá jussunk, hiszen bármikor bekövetkezhet valamilyen váratlan esemény. Ekkor egy hosszú futamidejű befektetésnél nem biztos, hogy nyereséggel tudunk kiszállni.

Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy ezek a befektetési formák milyen szerepet töltenek be a diverzifikáció szemléletének alakításában, valamint, hogy az ügyfelek hogyan viszonyulnak a kockázat megosztáshoz és ezekhez az újszerű konstrukciókhoz.

Elsőként a bankpiacon megtalálható megtakarítási lehetőségeket ismertetem, majd áttérek a strukturált termékek bemutatására. A III. fejezetben két kutatási módszer segítségével elemzem az előző bekezdésben említetteket. Az egyik ilyen módszer az összemérés, mely során górcső alá veszem a bankok termékkínálati palettáját, a másik az online kérdőíves kutatás, melyet segítségül hívva vizsgálom a termékek ismertségét, megítélését, valamint hogy az ügyfelek érzik-e a diverzifikáció fontosságát, és élnek-e vele.

Ezek alapján keresem dolgozatom címadó kérdésére a választ.

II. FÓKUSZBAN A MEGTAKARÍTÁSOK

II.1. Megtakarítási szokások

A bankok egyik legfontosabb forrásszerzési módja az ügyfelektől való betétgyűjtés, valamint a banki értékpapír kibocsátás, melyeket a passzív bankügyletek közé sorolunk. Elsődleges céljuk olyan mértékű forrás biztosítása, hogy az ügyfelek hitel-, illetve pénzigényét ki tudják elégíteni. A válságot követően rendszeresen hallhatunk, s olvashatunk a megtakarítások fontosságáról, s eddigi hiányáról.

A marketinginfo egyik júliusi cikke például az OTP Bank által indított öngondoskodási indexet vizsgálja, mely által nyomon követhető lesz a magyar társadalom fejlődése és állapota. Hazánkban az embereknek igen is fontos az öngondoskodás a nyugdíjrendszerben történő folyamatos változások miatt, viszont a keresetükből nem tudnak félretenni. Egy ezen a honlapon megtalálható tanulmány szerint a lakosság több, mint felének egyáltalán nincs megtakarítása. Az internetes hírportál későbbi cikkeiben is hasonló tényeket olvashatunk a magyarok megtakarítási szokásaik kapcsán. Ezeknek kiragadom a fő gondolatait néhány pontban:

- A háztartások többségének megtakarítása csökkent az elmúlt 5 évhez képest
- „Inkább az államra számítanak a magyarok, mint a családjukra - derült ki a BellResearch kutatásából.”¹
- „A kutatásban megkérdezettek 60 százaléka aggódik komolyan a megtakarításai miatt, ami arra utal, hogy a magyarok bizonytalanná váltak a bankok és más pénzügyi szolgáltatók stabilitásával, és a szabályozói környezettel szemben is”²
- A magyar lakosság nagy része szerint az állam által folyósított nyugdíjából, mire elérik a kiszabott korhatárt nem lehet megélni.

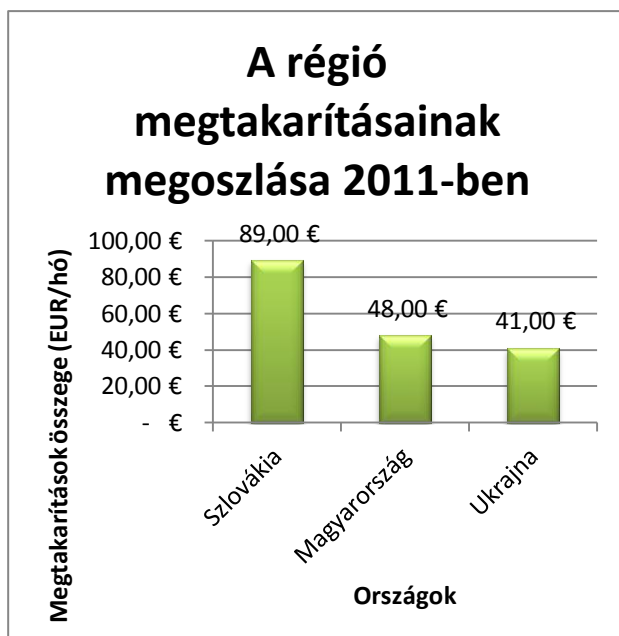
Mint ahogy a hazai hírekből is láthatjuk, a magyarok többsége borúlátóan tekint a jövőbe a megtakarítások kapcsán.

¹ <http://www.marketinginfo.hu/hirek/article.php?id=20489> (2011.11.20.)

² http://www.marketinginfo.hu/hirek/article.php?id=21451&referer_id=newslett (2011.11.20.)

A metropol 2011. november 7-i számában megjelenő cikk szerint mi magyarok keveset spórolunk:

1. ábra: A régió megtakarításainak megoszlása 2011-ben

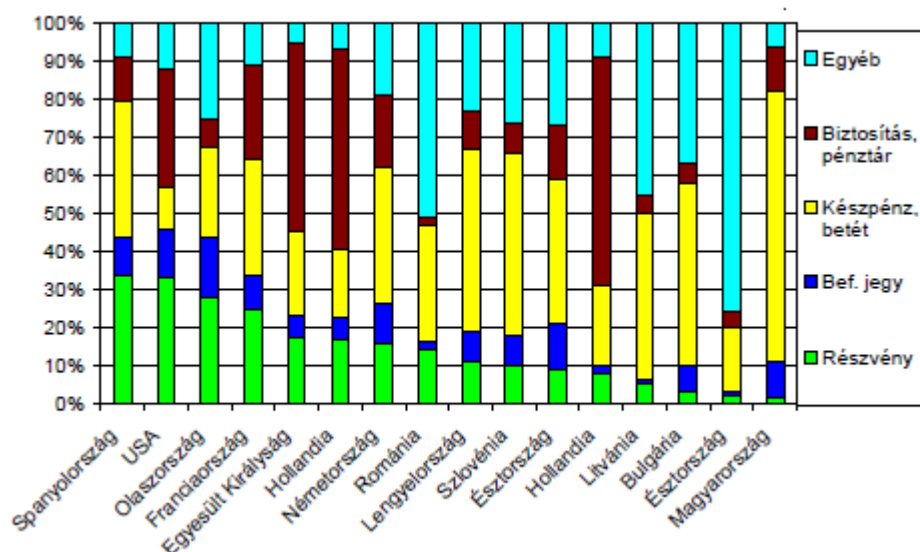
A magyarok közel 60%-a szerint nagyon, a többi szerint fontos a takarékoskodás. Mint a grafikonból is kiderül Magyarországon 48 eurót tudnak félre tenni havonta az emberek, ami messze elmarad az Ausztriában élők havi megtakarításaitól (168 euró/hó).

Forrás: Saját szerkesztés a metropol c. napilap adatai alapján³

Az alábbi ábra 5 megtakarítási típus nemzetközi megoszlását mutatja a 2010-es évben. A grafikonon jól látszik, hogy Magyarországon a készpénzt és a betéteket részesítik még mindig előnyben az egyéb befektetési formákkal szemben. Ez erősen eltér a fejlett pénzügyi kultúrával rendelkező országokétól, mint például az Egyesült Királyság, Hollandia, vagy akár Németország. Mint majd a továbbiakban kiderül, kutatásom ennek a problémának a kiküszöbölését célozza meg.

³ metropol c. napilap 2011.11.07-i száma alapján; szerkesztési táblázat a 2. melléklet a.) táblázata

2. ábra: Megtakarítási szokások nemzetközi viszonylatban

Forrás: <http://www.befektetesi-megoldasok.hu>⁴

II.2 Megtakarításokról általában

A háztartások vagyona közgazdasági vonatkoztatásban három fő tényezéből állhat:

- tartós javak
- befektetett eszközök
- pénzeszközök

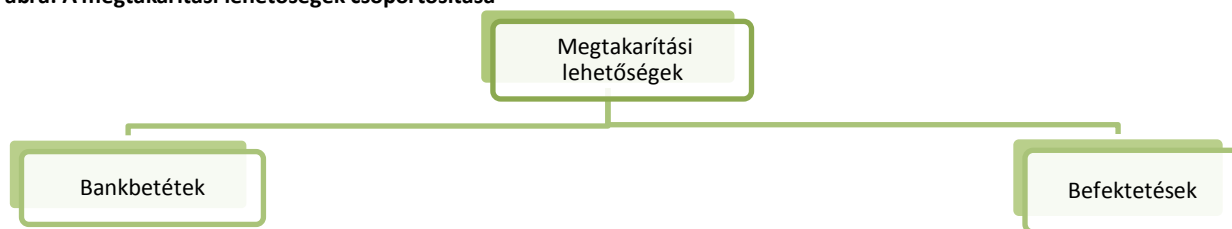
Dolgozatomban a befektetett eszközök kerülnek középpontba, melyek lehetnek tartós betétek, vagyonértékű szerződések, értékpapírok, valamint értékpapír-formát nem öltő üzletrészek. ezeket az eszközöket megtakarításoknak is nevezzük, melyek „egy időszak jövedelmeinek és az időszak fogyasztásának a különbsége”⁵.

Magyarországon a lakossági ügyfelek megtakarításait két nagy csoportra bonthatjuk:

⁴ <http://www.befektetesi-megoldasok.hu/content/lakossag-inkabb-betetek-fele-fordult> (2011.11.18.)

⁵ Simanovszky Zoltán – Solt Katalin – Bálint Dénes (2001): Közgazdaságtan alapokon, Tatabánya, TRI-MESTER Bt., 88.o.

3. ábra: A megtakarítási lehetőségek csoportosítása

Forrás: Saját szerkesztés

II.2.1 A döntést megalapozó tényezők

Mivel a megtakarításoknak számos típusa van, ezért alapos mérlegelést igényel a megfelelő kiválasztása. Négy szempont alapján érdemes megvizsgálni a bankpiacon lévő termékeket:

4. ábra: Kockázat-hozam-időtáv összefüggése

Az első vizsgálati szempont az időtáv. Hogy össze tudjuk hasonlítani a különböző megtakarítási termékeket e szerint, a következő táblázat lesz segítségünkre:

10. táblázat: A leggyakoribb megtakarítási és befektetési lehetőségek jellemző lekötési ideje és ajánlott nagyságrendje

A megtakarítás összege	Befektetés	Ajánlott befektetési időtáv
Kis összegű megtakarítás (néhány ezer Ft-tól)	Bankbetét típusú (folyószámla lekötés)	1-12 hónap
Kis összegű rendszeres megtakarítás (néhány ezer – tízezer Ft/hó)	Megtakarítással kombinált életbiztosítás	Minimum 10 év
	Önkéntes nyugdíjpénztári befizetés	Minimum 10 év
	Lakás-takarékpénztár	Minimum 4 év

⁶ http://penziranytu.mnb.hu/Kibol_lehet_milliomos#NemzetiBank1_2 (2011.11.16)

Minimum 10 ezer Ft	Kincstárjegy	3-12 hónap
	Befektetési jegy	1-3 hónaptól több évig
	Banki értékpapírok (kötvények)	3 hónaptól több évig
Minimum 50-100 ezer Ft	Részvények	Lehet rövid távú is, de hosszú távon kiegyensúlyozottabb hozam elérésére van lehetőség
	Államkötvény	Minimum 1 év

Forrás: <http://penziranytu.mnb.hu>⁷

Mint a táblázat mutatja, ha rövid távú (max. 1 év) megtakarításban gondolkodunk, akkor bankbetétekbe, kincstárjegyekbe érdemes pénzünket fektetni. Középtávon (1-4 év) előnyösek a befektetési jegyek, a kötvények, akár még a részvények is. Ezek többségét rövid távon is el lehet helyezni. Hosszú távú (5 évtől) befektetéseknél megtakarítással kombinált életbiztosításokban, önkéntes nyugdíjpénztári befizetésekben, lakástakarékpénztárakban valamint részvényekben érdemes tartani pénzünket.

A megtakarítások hozamai szoros kapcsolatban állnak a kockázatukkal, ugyanis minél magasabb hozamot szeretnénk elérni, annál magasabb kockázattal kell számolnunk.

5. ábra: Egyes termékek kockázati szintjének szemléltetése

Forrás: <http://penziranytu.mnb.hu>⁸

⁷ http://penziranytu.mnb.hu/Kibol_lehet_milliomos#NemzetiBank1_5 (2011.11.02.)

⁸ http://penziranytu.mnb.hu/Kibol_lehet_milliomos#NemzetiBank1_2 (2011.11.02.)

A hozam és kockázat összefüggését a „Befektetések” című fejezetben tárgyalom részletesebben.

A döntés meghozatalához nagyon fontos persze maga a konstrukció is, s annak jellemzői, sajátosságai, a következőkben vegyük sorra, s ismerjük meg a termékek fő jegyeit!

II.2.2 Termékjellemzők

II.2.2.1 Bankbetétek

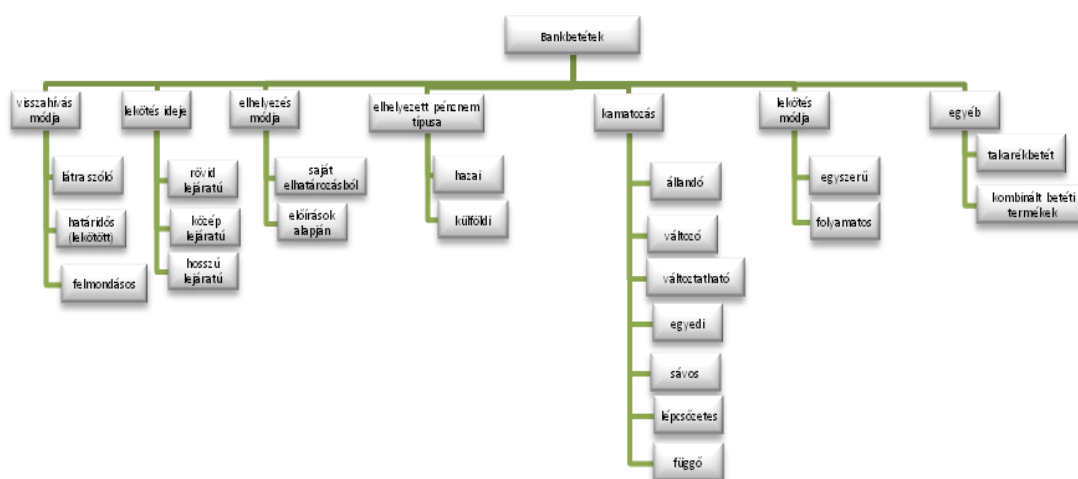
Magyarországon a lakossági ügyfelek körében a leggyakoribb megtakarítási módzat a bankbetét elhelyezése. Feltehetőleg azért, mert ezt a lehetőséget biztonságosnak, valamint kockázatmentesnek érzi. „A Ptk. értelmében betét a betétszerződés vagy takarékbetét-szerződés alapján fennálló tartozás, ideértve a bankszámlaszerződés alapján fennálló pozitív számlaegyenleget is.”⁹ Tehát a hitelintézeteknek tartozása, vele szemben pedig a számlatulajdonosnak követelése keletkezik. A betétszerződésben rögzítik, hogy az ügyfél meghatározott pénzüsszeget, meghatározott időre helyez el azzal a feltétellel, hogy lejáratkor a bank a kamattal növelt összeget fizeti vissza.

II.2.2.1.1 Betétek csoportosítása és jellemzői

A betéteket lehet a betét visszahívásának módját, lekötési idejét, elhelyezés módját, az elhelyezett pénznem típusát, a kamatozást, valamint a lekötés módját tekintve csoportosítani. A következőkben ezeket szemléltetném:

⁹ Gál Erzsébet (2011a): Praktikus bankszakmai ismeretek , Budapest, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt., 70.o.

6. ábra: Bankbetétek csoportosítása

Forrás: Saját szerkesztés
 Visszahívás módja szerint:

- Látra szóló betétek:

Ezek a betétek tulajdonképpen a fizetési, illetve a pénzforgalmi számlán tartott összegek. Mivel ezt az összeget a számlatulajdonos bármikor felhasználhatja anélkül, hogy a kamattól, vagy a kamat egy részétől elesne, ezért egy minimális összegű kamatot ír jóvá a bankszámlán a bank a betét után. A kamatszámításnak három módszere van: német , francia és angol kamatszámítás.

11. táblázat: Kamatszámítási módszerek

	Német	Francia	Angol
Az év napjainak száma	360	360	365 (366)
A hónap napjainak száma	30	naptári	naptári

Forrás: Saját szerkesztés Gál Erzsébet: Praktikus Bankszakmai Ismeretek című tankönyve alapján¹⁰

Mint a táblázatból is kiderül, a francia kamatszámítás hátrányos a bankok számára a betétek kamatainak számításakor, mivel nagyobb kamatot kapunk, mint ami a tényleges. Tehát a betétek kamatainak meghatározásakor az angol és a német kamatszámítást használják általában a bankok.

¹⁰ Gál Erzsébet (2011b): Praktikus Bankszakmai Ismeretek, Budapest, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. , 78.o.

- Határidős (lekötött) betétek:

Ebben az esetben a számlatulajdonos meghatározott időre a bank rendelkezésére bocsátja az általa lekötni kívánt összeget, amely után a bank kamatot fizet. Itt megkülönböztetünk éven belüli és éven túli lekötéseket. Az éven belüli lekötéseknél az ügyfél vagyonának egy kisebb része a megtakarítás. Az éven túli lekötéseknél az ügyfelek a magasabb hozam elérése céljából egy hosszabb távú konstrukciót választanak. A lekötött betétek esetében három kamatszámítási lehetőség van. Ezek az egyszerű kamatszámítás, a kamatos kamatszámítás, valamint ezek kombinációja, a vegyes kamatszámítás. A következő képen különböztethetjük meg az egyes módszereket a betét futamideje, valamint a kamatperiódusok hosszának egymáshoz való viszonya alapján:

12. táblázat: A kamatszámítás módszerei

Kamatperiódus hossza, kamat jóváírás helye	Nagyobb, mint a betét futamideje	Megegyezik a betét futamidejével, vagy annak egész számú többszöröse	A betét futamideje alatt egész és tört periódusokra bomlik
pénzforgalmi számlán	Egyszerű kamatszámítás	Egyszerű kamatszámítás	
tőkéhez csapják		Kamatos kamatszámítás	Vegyes kamatszámítás

Forrás: Saját szerkesztés Gál Erzsébet: Praktikus Bankszakmai Ismeretek című tankönyve alapján¹¹

- Felmondásos betétek:

Ennek a betét típusnak az a lényege, hogy az ügyfél az általa elhelyezett betétet, valamint annak kamatát bármikor felveheti, ha előtte meghatározott idővel értesíti a bankot. Annál magasabb kamatot kaphat az ügyfél, minél hosszabb ez az úgynevezett felmondási idő.

A lekötés ideje alapján: megkülönböztetünk rövid, közép valamint hosszú lejáratú betéteket. A lekötés idejét tekintve akkor beszélhetünk rövid lejáratú betétről, ha nem haladja meg az 1 évet. A közép lejáratú betéteknél a lekötési idő 1-4 évig terjed, míg a hosszú lejáratúaknál ez az idő 5 év, vagy ennél hosszabb.

Az elhelyezés módja szerint: mint a 2. ábra is mutatja két féle betétet különböztetünk meg. Az egyik az a fajta betét, amelyet az ügyfél saját elhatározása alapján helyezett el. A

¹¹ Gál Erzsébet (2011c): Praktikus Bankszakmai Ismeretek, Budapest, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt., 82.o.

másik pedig előírásokon alapszik. Ilyen például, amikor hatósági előírás alapján kell elhelyezni egy megadott összeget betétben.

Az ügyfél az általa kívánt összeget elhelyezheti hazai, illetve külföldi pénznemben is.

Kamatozását illetően: több betétformát is elkülönítünk.

- Állandó kamatozású betéteknél a kamat a futamidő során nem változik, kivéve felmondás esetén.
- Változó kamatozású betéteknél a lekötés kezdetekor csak azt állapítják meg, hogy milyen gyakran, és hogyan fogják meghatározni a kamatot. Ez a kamat általában egy báziskamatlábbhoz van kötve.
- Változtatható kamatozású betétek esetén a kamatláb változása független a kamatperiódustól. Változása eseti, amely történhet referencia-kamatláb változása esetén, ill. a bank üzletpolitikai döntése következtében is.
- Sávós kamatozású betéteknél az adott kamatsávnak megfelelő összeg után jár magasabb kamat.
- Lépcsőzetes kamatozású betétek esetén lépcsőfokokként változik, hogy mekkora kamatot kaphat az ügyfél a teljes betétre.
- Függő kamatozású betétek azok a betétek, amelyeknél az elhelyezett összeg után csak egy minimális kamatot kap az ügyfél. A magasabb hozam az valamilyen feltételtől függ. Ilyen feltétel lehet például egy árfolyamsáv meghatározása, amelyből ha nem lép ki az adott időszak alatt az árfolyam, akkor nagyobb mértékben kamatozik a betét.
- Léteznek még egyedi kamatozású betétek is. Ezeknél a kamatozás mértéke, módja és ideje az ügyfél és a bank közötti megállapodás alapján történik.
- Lekötés módja szerint :beszélhetünk egyszeri, valamint folyamatosan lekötött betétekről.

A betéteknek ezek az általános esetei. Viszont léteznek még más, az ügyfelek megnyeréséért folytatott verseny teremtette lehetőségek is. Ilyenek például a kombinált megtakarítások és a fentiekben már említett függő kamatozású betétek.

Az ügyfél bármilyen betétfajtát is válasszon, fontos, hogy vagyona védve legyen a banki kockázatok ellen. Ebből a célból kezdte meg tevékenységét az Országos

Betétbiztosítási Alap (továbbiakban: OBA) 1993. július 1.-jén. „Az OBA által nyújtott biztosítás a korábbi állami garancia helyébe lépett”¹².

II.2.2.1.2 Országos Betétbiztosítási Alap (OBA)

Az OBA tevékenységét jelenleg az 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) szabályozza, valamint ennek betartásáért a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (továbbiakban: PSZÁF) felelős. Az OBA-t az Állami Számvevőszék ellenőrzi, ami az Országgyűlés felé beszámolási kötelezettséggel tartozik. „Az Alap legfontosabb feladata, hogy a tagintézeteknél elhelyezett betétek befagyása esetén kifizesse a betétesek részére a biztosított betétek utáni kártalanítási összeget.”¹³

Az OBA hozama a tagintézetek rendszeres befizetéseiből, ennek hozamaiból, rendkívüli díjfizetésekből valamint hitelekbe tevődhet össze. „A törvény előírásai szerint kötelező jelleggel az Alap tagja minden olyan Magyarországon székhellyel rendelkező bank, takarékpénztár, illetve hitelszövetkezet, lakás-takarékpénztár (közös szóhasználatú hitelintézet), amely a felügyelet engedélye Alapján betétgyűjtéssel foglalkozik.”¹⁴

OBA általi védelemre azok a hitelintézetek által elhelyezett betétek jogosultak, amelyeket névre szólóan természetes, vagy jogi személynek helyeztek el valamely tagintézetnél, és a betétes személye egyértelműen azonosítható. Az OBA védelmét élvezik a bankbetétek, a bankok által 2003. január 1-je után kibocsátott kötvények, valamint a letéti jegyek. A szervezet betétesenként és pénzügyi intézményenként 100.000 euró értékhatárig kártalanít. A kártalanítás kezdő időpontját megelőző napon érvényes MNB által közzétett devizaárfolyamon kell figyelembe venni forintbetét esetén. A kártalanítási igényt az ügyfélnek kell bejelenteni, amely egyeztetésre kerül a bank nyilvántartásaival, majd értesítést kap arról, hogy mikor és hol juthat hozzá a pénzéhez. Ez az összeg 20 munkanapon belül kerül kifizetésre. Az OBA-val szembeni követelés takarékbetétek esetén nem, betétköveteléseknél 5 év után, letéti jegyek lejáratát követően 10 évvel, kötvényen alapuló követelés nem évül el.

¹² <http://www.origo.hu/uzletinegyed/magyargazdasag/20080723-asz-elegedett-betetbiztositasi-alappal-oba-pszaf.html> (2011.11.06.)

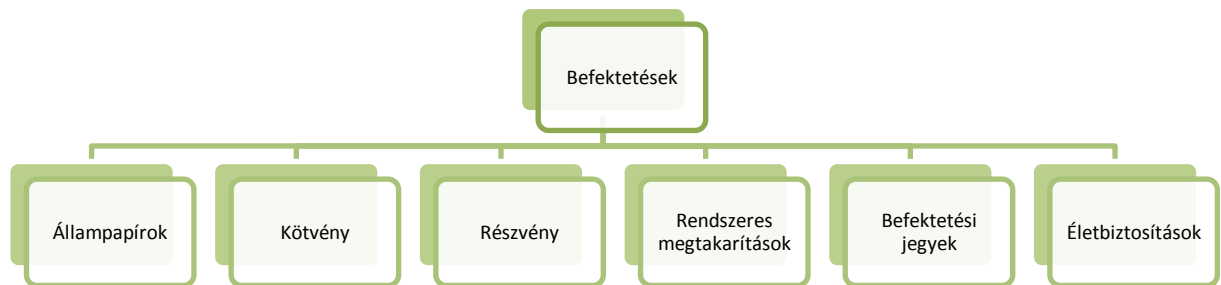
¹³ <http://www.oba.hu/index.php?m=categ&cid=149> (2011.11.06.)

¹⁴ <http://www.oba.hu/index.php?m=categ&cid=149> (2011.11.06.)

II.2.2.2 Befektetések

Az infláció pénzünk vásárlóerejének folyamatos romlását okozza. Ezellen befektetésekkel védekezhetünk, melyekkel tartalékot képezhetünk a jövőre, vagy akár önálló jövedelemforrássá is válhat. A bankok általában a következő termékkínálattal rendelkeznek a befektetők részére:

7. ábra: Befektetési típusok

Forrás: Saját szerkesztés

A befektetőnek az alábbi kérdéseket kell feltennie, mielőtt döntést hoz:

8. ábra: A befektetési döntést megelőző kérdések

Forrás: saját szerkesztés

Számolnia kell vele, hogy ha nagyobb hozamot szeretne elérni, akkor nagyobb kockázatot is vállalnia kell. A diverzifikáció arra nyújt lehetőséget, hogy ezt a kockázatot megosszuk. Ez azt jelenti, hogy ha különböző befektetési eszközökbe fektetjük a pénzünket, ezek eltérő ármozgásai kioltathatják egymást, tehát kisebb lesz a kockázata az ügyletnek. Ezt a befektetési stratégiát portfóliók készítésekor alkalmazzák. A portfólió az egy olyan termék együttese, amelynél több, különböző kockázatú terméket kínálnak egy terméként. Hatékonynak azt a portfóliót nevezhetjük, amely adott kockázat mellett a legmagasabb hozamot biztosítja, tehát megfelelően diverzifikál.

2.2.2.1 Befektetések jellemzői

Állampapírok:

Az állampapírokat az államháztartás finanszírozására bocsátja ki az állam. Ezek olyan értékpapírok, amelyeknél a tőke és a kamat visszafizetésére az állam garanciát vállal, ezért ezeket tartják a legbiztonságosabb befektetésekként.

13. táblázat: Állampapírok jellemzői

Állampapír	
Befektetési időtáv	3 hónap - 10 év
Kockázat	Alacsony
Előnyök	Állami garancia
	Alacsony kockázat
	Egyszerűség
	Azonnal készpénzre váltható
	Előre kalkulálható biztos hozam lejáratkori visszaváltás esetén
Mérlegelendő	Az államkötvények hozama a futamidő alatt a piaci kamatláb változások hatására ingadozhat

Forrás: <http://penziranytu.mnb.hu>¹⁵

Az állampapírokat fajtájukat tekintve két nagy csoportra bonthatjuk:

- 1.) Államkötvények: 1 évnél hosszabb futamidejű értékpapírok, melynek fix, illetve változó lehet a kamatozása
- 2.) Kincstárjegyek: ezt is két csoportra bonthatjuk
 - a.) Diszkont kincstárjegy: amely 1 évnél rövidebb futamidejű állampapír, viszont kamatot nem fizet. A névértékénél alacsonyabb áron kerül forgalomba, így lejáratkor a névértéket fizeti vissza.

¹⁵ http://penziranytu.mnb.hu/Kibol_lehet_milliomos#NemzetiBank4_3 (2011.11.04.)

- b.) Kamatozó kincstárjegy: ez egy olyan 1 éves futamidejű, fix kamatozású állampapír, mely a futamidő végén egy összegben fizeti a kamatot, valamint a befektetett tőkét. Ez a fajta kincstárjegy jegyzés által kerül forgalomba hozatalra.

Kötvények:

A kötvény olyan „Hitelviszonyt megtestesítő értékpapír; amelyben a kibocsátó arra kötelezi magát, hogy a kötvényben megjelölt pénzüsszeget, továbbá a pénzüsszegnek az előre meghatározott kamatát a kötvény mindenkorit tulajdonosának a kötvényben megjelölt időben és módon megfizeti.”¹⁶ Ez viszonylag kockázatmentes befektetés. A kötvények megjelenhetnek nyomdai úton előállított, vagy dematerializált formában is.

Főbb tulajdonságai:

- átruházható
- futamidejükre vonatkozóan nincsenek jogszabályi előírások
- a kötvényen alapuló követelés nem évül el

A kötvény kibocsátója lehet:

- állam, önkormányzat
- jogi személyiséggel rendelkező gazdálkodó szerv
- hitelintézet
- jogi személyiséggel rendelkező külföldi gazdálkodó szerv fióktelepe

Részvények:

A részvény egy olyan névre szóló értékpapír, amely tulajdonosi részesedést testesít meg. Névértéken bocsátják ki, amely a részvénytársaság jegyzett tőkéjének egy részét képz, mivel a részvények névértékeinek összege teszi ki az rt. alaptőkéjét. A részvény egy olyan magas kockázatú, lejárat nélküli értékpapír, melynek hozama az osztalék, ami függ a vállalkozói tevékenység eredményétől. Előállítása nyomdai úton, valamint elektronikus formában történik.

¹⁶ dr. Sági Judit(2007): Banktan, Budapest, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai ZRT, 102. o.

A részvények alaptípusai:

- Elsőbbségi részvény:

Ez a részvény más részvény fajtákkal szemben meghatározott előnyt biztosít tulajdonosa számára. Ilyen például az osztalékelsőbbség.

- Törzsrészvény:

A legtöbb részvény ilyen jellegű. A vállalatnak ezen részvények kibocsátásánál nincs fix osztalékfizetési kötelezettsége. Arról, hogy részvényeseinek fizet-e osztalékot, valamint annak mértékéről – a nyereségtől függően – az igazgatótanács dönt.

- Dolgozói részvény:

A vállalat az alkalmazottai részére bocsátja ki.

- Kamatozó részvény:

Előre meghatározott kamat felvételére jogosítja fel tulajdonosát ez a típusú részvény. Ezt az összeget a névérték után, meghatározott módon számítják. Ezeknek a részvényeknek a kibocsátása nem haladhatja meg a vállalat alaptőkéjének 10%-át.

14. táblázat: A részvény

Részvény	
Befektetési időtáv	3-5 év
Kockázat	Magas
Előnyök	- hosszabb megtakarítási időtávon az alacsony kockázatú befektetéseket meghaladó hozam (osztalék, árfolyamnyereség) elérésének lehetősége
Mérlegelendő	- a kapcsolódó díjak miatt magasabb összeg befektetése esetén előnyös
	- a részvények árfolyama a piaci események függvényében rövid idő alatt akár jelentősen is változhat
	- a befektetett pénz hozama előre nem tervezhető

Forrás: <http://penziranytu.mnb.hu>¹⁷

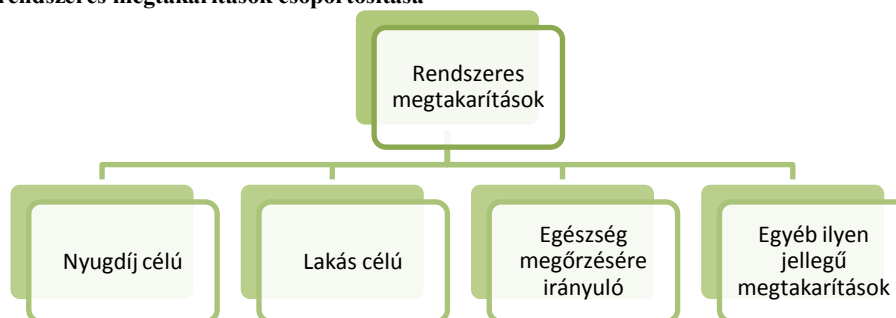
- Visszaváltható részvény

Rendszeres megtakarítások:

Rendszeres megtakarítások alatt értem azokat a megtakarításokat, amelyeknél elég egy kisebb összeg is a befektetés elindításához, viszont itt időszaki rendszerességgel (nem minden esetben) meghatározott összegeket kell hozzátennünk az addig meglévő tőkéhez.

¹⁷ http://penziranytu.mnb.hu/Kibol_lehet_milliomos#NemzetiBank4_3 (2011.11.02.)

9. ábra : A rendszeres megtakarítások csoportosítása

1. Forrás: Saját szerkesztés

Nyugdíj célú rendszeres megtakarítás:

- Önkéntes nyugdíjpénztári megtakarítás:

Ez a fajta megtakarítás előtakarékoskodásra szolgál, melyet az ügyfél aktív éveinek jövedelméből biztosíthat magának akár nyugdíjas éveire, akár még aktív éveire. „Az önkéntes nyugdíjpénztárak minimum 10 éves tagsági viszonyt (várakozási időt) követően fizetnek, illetve a nyugdíjkorhatár elérésével nyújtanak szolgáltatást tagjainak, vagy azok közeli hozzátartozójának.”¹⁸ Ezek a nyugdíjpénztárak olyan portfóliókat kínálnak, amelyek különböző befektetési eszközöket tartalmaznak. Ezek közül az ügyfél szabadon választhat. Havonta, vagy évente a pénztári tagnak úgynevezett minimum tagdíjat kell befizetnie, amelyet meghatározott feltételek szerint szüneteltetni is lehet. Ezek a befizetések után minden évben adókedvezmény jár, valamint hozama adómentes. Az ügyfél „Ha nyugdíj előtt veszi fel a megtakarítást – a várakozási idő leteltét követően – a kivett tőkerész után évente csökkenő mértékben személyi jövedelemadót valamint egészségügyi hozzájárulást kell fizetni.”¹⁹

- Nyugdíj Előtakarékossági Számlát (NYESZ):

„A NYESZ a hosszú távú nyugdíjcélú takarékoskodást szolgálja, melyen rendszeresen vagy időszakonként kisebb vagy nagyobb összegű megtakarítások helyezhetők el. A számlanyitáshoz minimum 5.000 Ft befizetés szükséges.”²⁰ Az ügyfél szabadon dönthet, hogy milyen értékpapírba fektessék a pénzét, amely után

¹⁸ http://www.pszaf.hu/data/cms2323379/ongondoskodas_kiadvany_2011okt.pdf (2011.11.11.)

¹⁹ http://www.pszaf.hu/data/cms2323379/ongondoskodas_kiadvany_2011okt.pdf (2011.11.11.)

²⁰ http://www.pszaf.hu/data/cms2323379/ongondoskodas_kiadvany_2011okt.pdf (2011.11.11.)

állami támogatás is jár. Nyugdíjba vonulása esetén a NYESZ hozama adómentesen felvehető a számla 3 éves megléte után.

Egészség megőrzésére irányuló rendszeres megtakarítás:

- Egészség pénztári befizetés:

Az egészségpénztári tagok kedvezményesen juthatnak hozzá gyógyszerekhez, gyógyászati segédeszközökhöz, valamint, ha betegség miatt keresőképtelenné válnak, akkor a kieső jövedelmét részben, vagy teljesen pótolja, valamint ha elhalálozna a pénztártag a hátramaradottakat támogatja az egészségpénztár.

Az egészségpénztárba befizethet a munkáltató, vagy az egyén. Az egyén befizetésének 30%-a az éves SZJA bevallásban visszaigényelhető, de évente maximum 100.000 Ft. Nyugdíjpénztári tagság esetén együttesen legfeljebb 120.000 Ft igényelhető vissza.

Lakás célú rendszeres megtakarítások:

- Lakás-takarékpénztári megtakarítások:

Nem olyan régen még 2 nagy intézmény volt, amely ezzel a megtakarítási formával is megjelent a bankpiacon. Ezek voltak az OTP Lakástakarékpénztár és a Fundamenta Lakáskassza. Az elmúlt hónapokban ehhez a körhöz csatlakozott az Erste Bank Hungary Zrt. is, aki szerint jelentős bővülés várható Magyarországon ennél az ágazatnál.

Ez a típusú megtakarítás olyan lakás-előtakarékossági és kölcsönlehetőség is egyben, amelyre az állam támogat, valamint hozama kamatadó-mentes. A tőke rendszeres havi befizetésekből áll, amelynek maximális értéke 20.000 Ft lehet. Az éves megtakarítás után 30 % állami támogatás jár, amely maximális értéke 72.000 Ft, viszont ennek eléréséhez havi 20.000 Ft-ot kell az ügyfélnek elhelyeznie. Futamideje 4-8 évig terjed. A futamidő végén felvett összeget lakással kapcsolatos célokra lehet fordítani, valamint ezekhez az összeg mellé kedvezményes kamatú kölcsön vehető fel. Ilyen lakással kapcsolatos célok: lakásvásárlás, felújítás, stb.

Befektetési jegyek:

A befektetési jegyek hasonlítanak egyre inkább az általam bemutatni kívánt strukturált megtakarításokhoz. Amikor ezek a termékek megjelentek, az emberek ugyanolyan bizalmatlansággal fogadták őket, mint most a kombinált megtakarításokat.

Kis idő elteltével viszont egyre népszerűbbek lettek. Pontosabban akkor, amikor 2006-ban bevezették a kamatadót Magyarországon, mivel a még le nem járt futamidejű termékek – amelyeket 2006 augusztus végéig kötöttek – még ma is kamatadó mentességet élveznek.

Mivel a befektetési jegy portfóliója több pénzügyi eszközt tartalmaz, jó lehetőséget ad a diverzifikáció gyakorlatba fektetésére. Lényege, hogy egy terméken belül képes megosztani a kockázatokat az ügyfelek igényeire szabva. Biztosítja, hogy kisebb összegekkel is lehessen kockázatot megosztani, így a kevésbé tehetős ügyfélkör számára is elérhető. A befektetési jegyek mára már széleskörű választékkal állnak a befektetni kívánók előtt.

Csoportosítása visszaváltás alapján:

- zártvégű: ennél a típusú befektetési jegynél a jegyzési időszak meghatározott, és kizárólag ez alatt lehet vásárolni a termékből. Ezután kezdődik a futamidő, mely alatt sem venni, sem visszaváltani nem lehet a terméket. Visszaváltás csak a futamidő végén lehetséges.
- nyíltvégű: A befektető bármikor vásárolhatja, illetve visszaválthatja a befektetési jegyet. Ennek a típusú terméknek nincs lejárat, valamint a likviditása a folyószámlához hasonló.

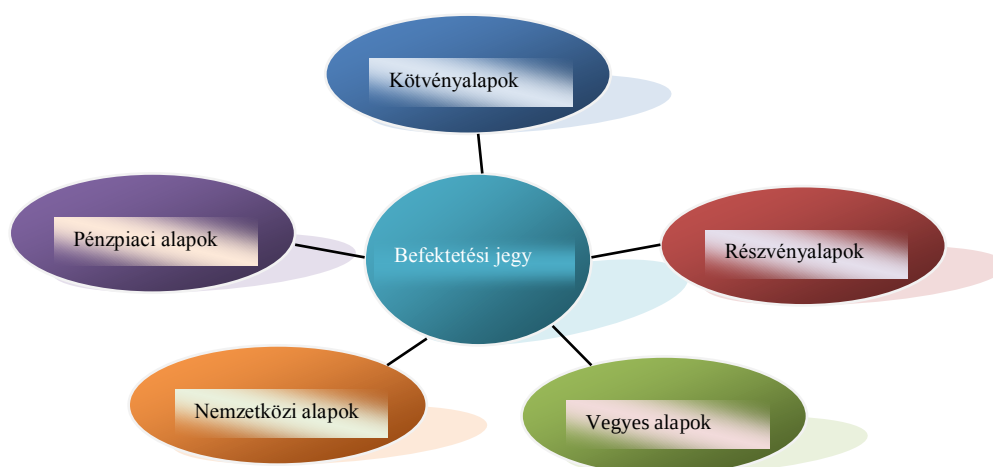
Befektetés típusa szerint:

- Ingatlan alap: „Külön kategóriát képviselnek az ingatlanalapok, amelyek közvetlenül ingatlanbefektetéseket valósítanak meg, értékpapírokat kizárólag likviditási célból vásárolnak.”²¹
- Értékpapír-alap: Az értékpapír-alap a legáltalánosabb formája a befektetési jegyeknek.

²¹ <http://bamosz.hu/befalapokrol/fajtak/index.ind> (2011.11.10.)

Befektetési politika szerint:

10.ábra: A befektetési jegyek csoportosítása

Forrás: Saját szerkesztés

Pénzpiaci alapok: A pénzpiaci alap biztonságos hozamú befektetési lehetőség, mivel a portfólióját állampapírok és bankbetétek alkotják. Ezek a termékek általában rövid futamidejűek.

Kötvényalapok: A kötvényalap olyan alacsony kockázatú befektetési forma, amely állampapírokból, vállalati kötvényekből, valamint maximum 10% részvényből tevődik össze. A BAMOSZ ezt az alap fajtát még két részre bontja. Ezek alapján megkülönböztetünk rövid, valamint hosszú kötvény alapokat. Csak a futamidejük különbözteti meg ezeket egymástól, ami a rövid kötvényalagnál 1-3 évig terjed, a hosszúnál pedig meghaladja a 3 évet.

Részvényalapok: A részvényalapok portfóliója 50%-nál több részvényt tartalmaz. Ebből kifolyólag magasabb a kockázata, tehát hosszú távon érdemes gondolkodnia annak a befektetőnek, aki ezt a lehetőséget választja.

Vegyes alapok: Az előző kategóriákba nem sorolható, viszont magas kötvényhányadot fenntartó alapok.

Nemzetközi alapok: Ezek olyan értékpapírportfóliók, amelyek hazai aránya 50% alatt van, tehát túlnyomó részben külföldi értékpapírokat tartalmaznak.

11. ábra : A befektetési alapok megoszlása Magyarországon 2011. nyarán

Forrás: Saját szerkesztés a BAMOSZ adatai alapján²²; az Életbiztosítás:

Maga a biztosítás is egy kockázatkezelési módszer.

„A biztosítási szerződés egy olyan szerződés, amelyben a biztosító meghatározott jövőbeni esemény (biztosítási esemény) bekövetkezésétől függően bizonyos összegnek a megfizetésére, a biztosított, illetve a másik szerződő fél pedig díj fizetésére vállal kötelezettséget. (jogi megközelítés)

A biztosítás kollektív gondoskodás a jövőben előfordulható váratlan káresemények pénzügyi kompenzálására. (közgazdasági megközelítés)”²³

Az életbiztosítás egy olyan szerződés, amelyben a biztosítási esemény a biztosított halála, vagy egy meghatározott időpont. Az összegének felvételére mindig a kedvezményezett jogosult.

Az életbiztosításoknak 5 fő csoportja van:

1.) Hagyományos életbiztosítás: ilyenek a/az:

²² http://bamosz.hu/bamosz_adatok/osszesített/index.ind (2011.11.02.), a 2. számú melléklet b.) táblázata a szerkesztési táblázat

²³ <http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/biztositasok> (2011.11.10.)

- haláleseti biztosítás
- elézési biztosítás
- előző kettő kombinációja
- term fix biztosítás
- halasztott járadék biztosítás
- azonnal induló járadék biztosítás
- baleseti és betegségi kiegészítő biztosítás

2.) Házassági biztosítás, születési biztosítás:

Ennél a formánál a házasság vagy a születés a biztosított esemény.

3.) Unit linked biztosítások: befektetési egységekhez kötött életbiztosítások

4.) Egyéni és csoportos nyugdíjbiztosítás

5.) Társadalombiztosítási nyugdíjat kiegészítő járadékbiztosítás

Tartós Befektetési Szerződés:

„ A TBSZ 3-5 évre szóló megtakarítási forma. TBSZ-szel két féle számla nyitható: az egyikén forintbetétet helyezhetünk el, míg a másikon forint alapú értékpapír (pl. állampapír, részvény) típusú befektetéseket tarthatunk. TBSZ minden évben nyitható, de a már megnyitott számlára csak a nyitás évében – gyűjtőév – lehet pénzt átutalni, befizetni. A számlanyitáshoz minimum 25.000 Ft befizetés szükséges.”²⁴ A TBSZ adókedvezményt, vagy adómentességet biztosít. A befektetés összegéről, valamint a futamidőről az ügyfél dönt. A futamidőt bármikor meg is változtathatja. A számláról való pénzfelvétel a számla megszüntetését vonja maga után. A 3. év után kamatadó kedvezménytel vehető fel az összeg. Ekkor a kamatadó mértéke 10%. A futamidő végén (5 év után) a hozam kamatadó-mentes.

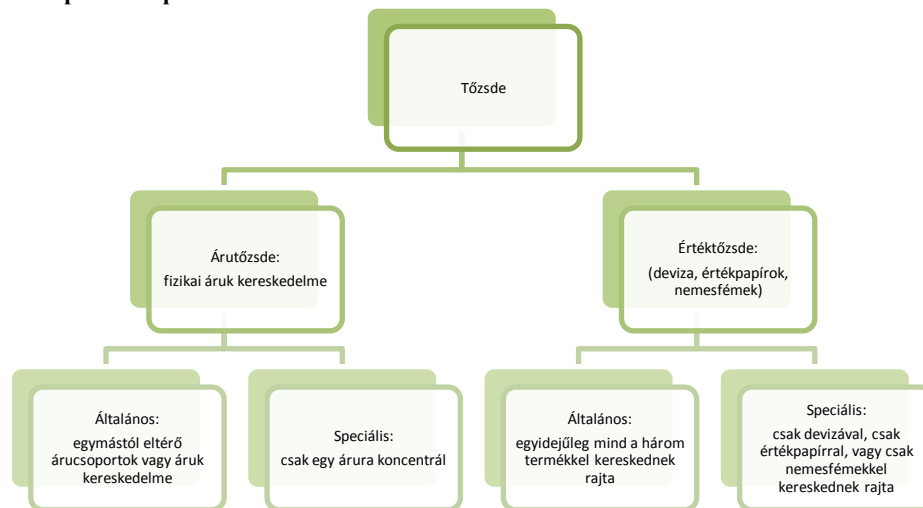
2.2.2.2 Tőzsde

A bankokban legfőképp befektetési alapokkal, saját részvényekkel, kötvényekkel, valamint állampapírokkal találkozunk, mint befektetés, ezért fontosnak tartom

²⁴ http://www.pszaf.hu/data/cms2323379/ongondoskodas_kiadvany_2011okt.pdf (2011.11.11.)

megemlíteni a tőzsdét, mint ez esetben egy piaci szereplőt, hiszen a bankok is rajta keresztül bonyolítják értékpapír adás-vételi ügyleteiket. Mivel a tőzsde egy olyan piac, ahol rendszeresen, és szigorú szabályok szerint folyik értékpapírok, devizák és más képviselhető áruk koncentrált kereskedelme, ezért ennek a megtakarítási formának általában ez a szintere.

12. ábra: A tőzsde típusok csoportosítása

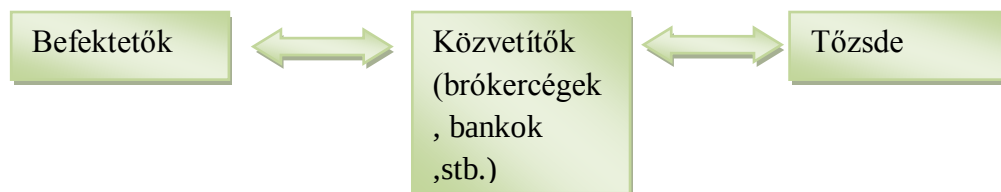

Forrás: Saját szerkesztés

A tőzsde árfolyam meghatározó és vagyonértékelő, tőkeelosztó, valamint információ közvetítő szerepet tölt be a tőzsdei ügylet résztvevői között.

A tőzsdei ügylet résztvevői:

13. ábra: A tőzsdei ügylet résztvevői

Forrás: Saját szerkesztés

A tőzsde jellemzői:

- ✚ Helyettesítő tömegáruk adásvételének szintere
- ✚ Az áruk helyettesíthetők vagy kicserélhetők
- ✚ Koncentrált
- ✚ Szervezettsége belső szabályzatán alapszik, amelyben rögzítve van:

- termékek tőzsdére történő bevezetése,
- forgalomba tartása,
- a tőzsdei kereskedés,
- az elszámolás,
- valamint a tőzsdei díjak

✚ Nyilvános piac

✚ Információs központ

✚ A kereskedésben nem, vagy csak korlátozottan vehet részt

✚ Tőzsdei szokványok, szabályok alapján működik

✚ Az adott tőzsdén csak meghatározott árukat, a meghatározott helyen, időben, módon, valamint meghatározott személyek adhatnak-vehetnek

A tőzsdei kereskedés:

Lehetőség van tőzsdén kívüli ügyletek kötésére is, de ennek több hátránya is van. Már a kezdetekor akadályokba ütközhetünk, hiszen nehéz a megfelelő partner felkutatása, és ha meg is találtuk, akkor sem biztos, hogy megbízhatunk benne, valamint az általa ajánlott árakban. Ezzel szemben a tőzsdei ügyletkötés során az árak nyilvánosak, megbízhatóak, a partnert nem kell keresni, kevesebb tőkét igényel, valamint jóval gyorsabb.

Magyarország tőzsdéje a Budapesti Értéktőzsde (továbbiakban: BÉT) . A PSZÁF-fal együtt felügyeli a piac tevékenységét, ami biztonságossá teszi az ott folytatott kereskedést.

2.2.2.3 Befektető Védelmi Alap (BEVA)

„A Befektető-védelmi Alap önálló jogi személy, amely a törvény rendelkezései, valamint saját szabályzatai alapján, tagjai díjbefizetései és egyéb bevételei felhasználásával korlátozott vagyoni biztosítást nyújt abban az esetben, ha valamely tagja a meghatározott ügyfélköveteléseket fedezet hiányában nem képes kiadni, vagyis a letétek kiszolgáltatására vonatkozó kötelezettségét nem tudja teljesíteni.”²⁵ A BEVA-t a tőkepiacról szóló törvény szabályozza.

²⁵ <http://www.bva.hu/hu/beva/szervezet+1.html> (2011.11.10.)

Az intézmény befektetőnként és szolgáltatónként 20.000 eurót fizet ki legfeljebb kártalanításnál. Egymillió forintig a kártalanítás összege 100%, viszont az felett 90%. A maradék 10% önrész. A kártalanítás 90 napon belül megtörténik. Különleges esetekben ezt a határidőt még 90 nappal meg lehet hosszabbítani a PSZÁF engedélyével.

A BEVA nem fizet:

- ha a szolgáltató – ahol a káresemény történt – nem tagja a BEVA-nak.
- bankbetétekte.
- ha értékét veszítette a befektetés.
- ha a törvény kizárja a befektetőt.

Termékek, melyek után a BEVA fizet:

- befektetési jegyek
- (az állampapírok az állam védelmét élvezik)

2.2.2.4 Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF)

„A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: Felügyelet) a Magyar Köztársaság pénzügyi közvetítő rendszerét felügyelő, ellenőrző hatósági feladatokat ellátó és szabályozó, országos hatáskörű közigazgatási szerv, amely csak a törvénynek van alárendelve.”²⁶

Alapvető feladatai:

- a pénzügyi közvetítő rendszer átlátható, hatékony működés szabályozása
- prudens tevékenységek biztosítása
- pénzügyi piacok stabilitására törekszik
- veszélyeztető kockázatok feltárása
- fogyasztók jogainak és érdekeinek következetes védelme
- közbizalom erősítése
- együttműködés az európai és más felügyeleti hatóságokkal.

²⁶ http://www.pszaf.hu/topmenu/apszaf/alapdokumentumok/alapito_okirat (2011.11.10.)

II.2.3. A strukturált megtakarítások

Dolgozatom címadó témájához érkeztünk, a strukturált megtakarításokhoz.

A gazdasági világválság hatására az emberek egyre bizalmatlanabbá váltak a pénzintézetekkel és termékeikkel szemben. Alapjában véve a megtakarítások száma is csökkent a bankpiacon, és a betéteknél magasabb kockázatú termékeket egyre kevesebb ügyfél mert választani, viszont a bankbetétek kamatai igen alacsonyak lettek. Mivel a megtakarítások igen fontos tényezők a bankok forrásgyűjtésénél, ezért az embereket újra meg kellett győzni, hogy a bankbetétek mellett merjék magasabb kockázatú termékekbe is fektetni a pénzüket, amely magasabb hozamot érhet el. Ennek hatására jelentek meg a bankpiacon a kombinált megtakarítási formák.

„Kombinált megtakarítás alatt olyan megtakarítási formát értünk, amely a bankbetét mellett még legalább egy másik pénzügyi terméket is tartalmaz. Tehát kombinált megtakarítási terméknek tekinthetők többek között a következők:

- betét elhelyezésével egyidejűleg olyan, a bankszámlához kapcsolódó műveletek és/vagy szolgáltatások hitelintézet által előírt igénybevétele mint például új bankkártya igénylése, új csoportos beszédési megbízás adása, újonnan megadott rendelkezés munkabér folyószámlára utalásáról;
- a két vagy több betét együttes igénybevétele;
- a befektetési termékkel kombinált betéti termék;
- a strukturált vagy más néven „függő kamatozású” betét.”²⁷

Ezek közül a dolgozatomban csak a két vagy több betét együttes igénybevételével, valamint a befektetési termékekkel kombinált termékekkel foglalkozom.

Két vagy több betét együttes igénybevétele:

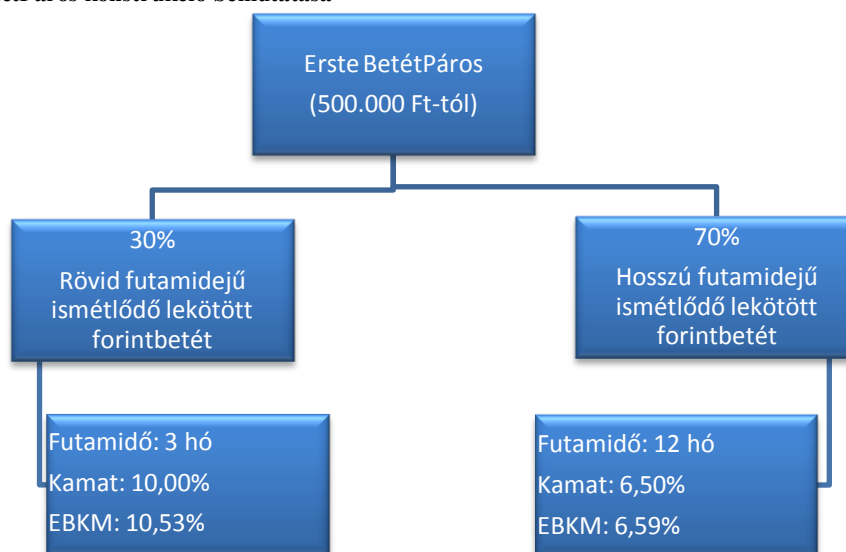
Ennél a kombinációnál a betéteket úgy állítják egymás mellé, hogy az egyik betétet rövid futamidőre akciós kamattal, a másikat hosszabb futamidőre kötik le. A lekötni kívánt összeget a bank által meghatározott arányban helyezik el. Ezeknek a hozamkockázata mérsékeltnek tekinthető, hiszen a konstrukció kettő, vagy több lekötött

27

http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/megtakaritasok/megtakaritastipusok/kombinalt_megtakaritas.html?query=struktur%C3%A1lt%20megtakar%C3%ADt%C3%A1sok (2011.11.12.)

betétből tevődik össze. Ilyen kombinált megtakarítás például az Erste Bank által kínált Erste BetétPáros, ahol:

14. ábra: Az Erste BetétPáros konstrukció bemutatása

1. Forrás: Saját szerkesztés

Befektetési termékekkel kombinált betéti termék:

Ezek a termékek magasabb kockázati kategóriába tartoznak, ugyanis itt egy betéti terméket kombinálunk egy befektetési termékkel, és mint már az előzőekben leírtakból megtudhattuk: a befektetési termékek nagy része egy kockázatosabb befektetést jelent. A hitelintézetek ritkán jelentetnek meg a bankpiacon konkrétan ilyen termékeket. Általában a befektetési termékek körét szabják csak meg, amelyekből az ügyfél tetszőlegesen választhat. A bankok által előre meghatározott mértékben kell megosztani a megtakarítani kívánt összeget a két termék között. Mind a kettőre különböző szerződési feltételek vonatkoznak, mivel két különböző termékről van szó. A betéti részre általában egy akciós (átlagnál magasabb) kamatot fizetnek egy rövidebb futamidőre, viszont a befektetési termékénél az elért hozamot realizálhatja az ügyfél, ami magasabb hozam elérésének lehetőségét kínálja. Mivel az utóbbi termékénél nem biztos, hogy a befektetés nyereséges lesz, ezért a szolgáltatók általában nem vállalnak rá hozamgaranciát.

Ennek a típusú strukturált megtakarításnak több formája is megtalálható a bankpiacon, mint amikor bankbetétet kombinálunk:

- ingatlanalappal,
- értékpapíralappal,

- életbiztosítással,
- valamint már olyan konstrukciók is megjelentek, amikor egy bankbetétet jelzáloggal kombinálnak, viszont ezek a termékek jelenleg nincsenek a magyar bankpiacon.

Kombinált befektetési termék választása esetén a következőkre kell figyelemmel lenni:

„A kombinált befektetési termék választása esetén a döntés előtt tehát számításba kell venni, hogy a választott befektetési termék esetleges rossz teljesítménye vagy a nem garantált kamat feltételül szolgáló változó kedvezőtlen alakulása esetén az ügyfél összességében akár rosszabbul is járhat, mintha hagyományos betétbe helyezte volna el pénzét.

A kockázatos termékeknél különösen fontos, hogy a teljes megtakarított pénzt ne egyetlen termékbe fektesse!”²⁸

28

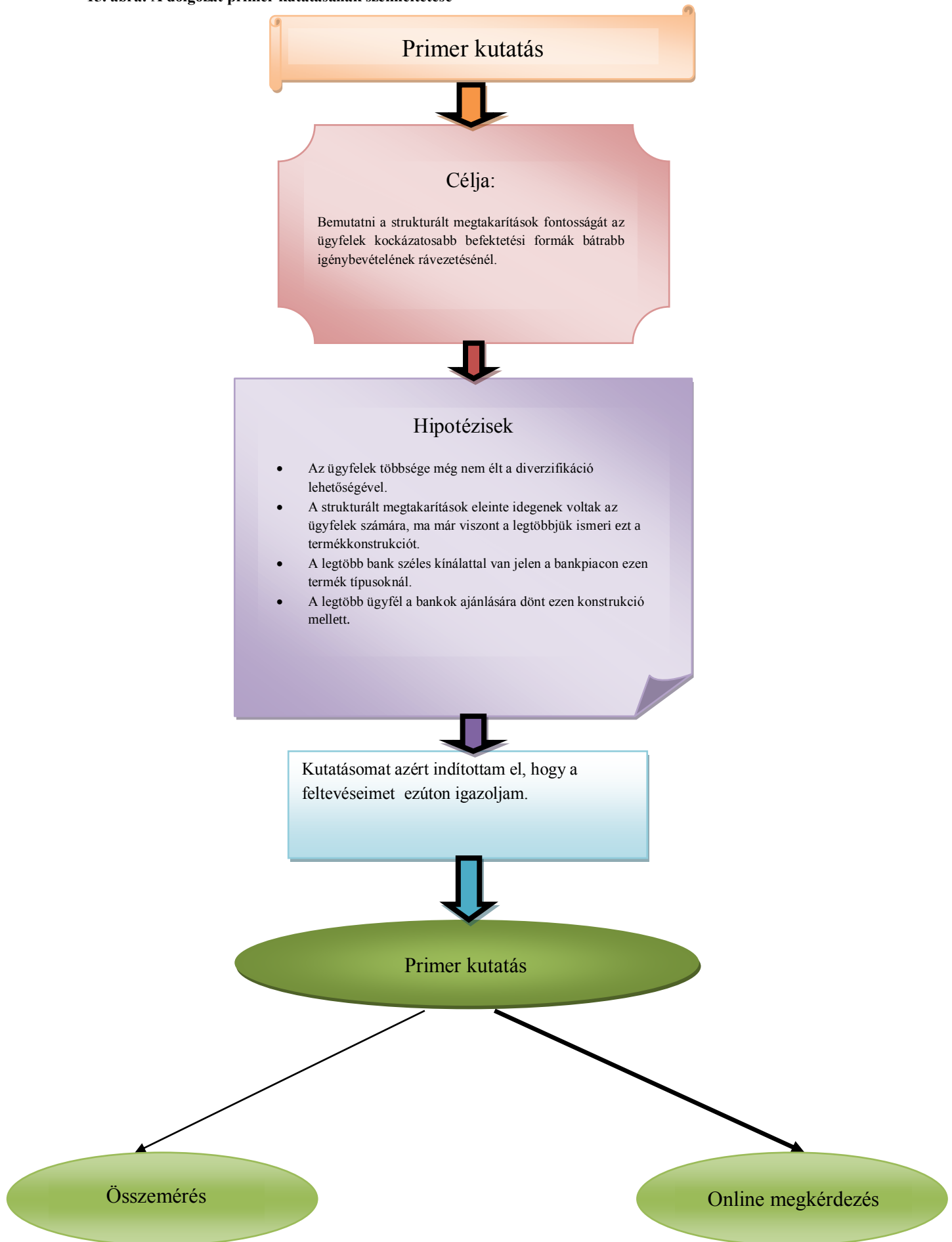
http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/megtakaritasok/megtakaritastipusok/kombinalt_megtakaritas.html?query=struktur%C3%A1lt%20megtakar%C3%ADt%C3%A1sok (2011.11.12.)

III. GÓRCSÓ ALATT A STRUKTURÁLT MEGTAKARÍTÁSOK

Kutatásom célja, hogy ismertessem a bankok strukturált megtakarítási termékeit, valamint ezeket közös szempontok alapján összehasonlítsam. Ezzel mutatom be, hogy az ügyfeleknek milyen széles kínálat áll rendelkezésükre e területen, és mennyire térnek el a hitelintézetek egyes konstrukciói egymástól. Dolgozatomban arra is keresem a választ, hogy a lakosság oldaláról milyen visszajelzések vannak mind a megtakarításokkal, mint az általam konkretizált termékkel kapcsolatban, valamint, hogy ismerik-e és élnek-e a diverzifikáció lehetőségével.

Két módszer segítségével szemléltetem ezeket a megfigyeléseket. Az egyik egy összemérés, mely a kereskedelmi bankok termékkínálatára koncentrálódik, a másik pedig egy kérdőíves megkérdezés, mely az ügyfelek szokásait, ismereteit méri fel ezen területen.

15. ábra: A dolgozat primer kutatásának szemléltetése

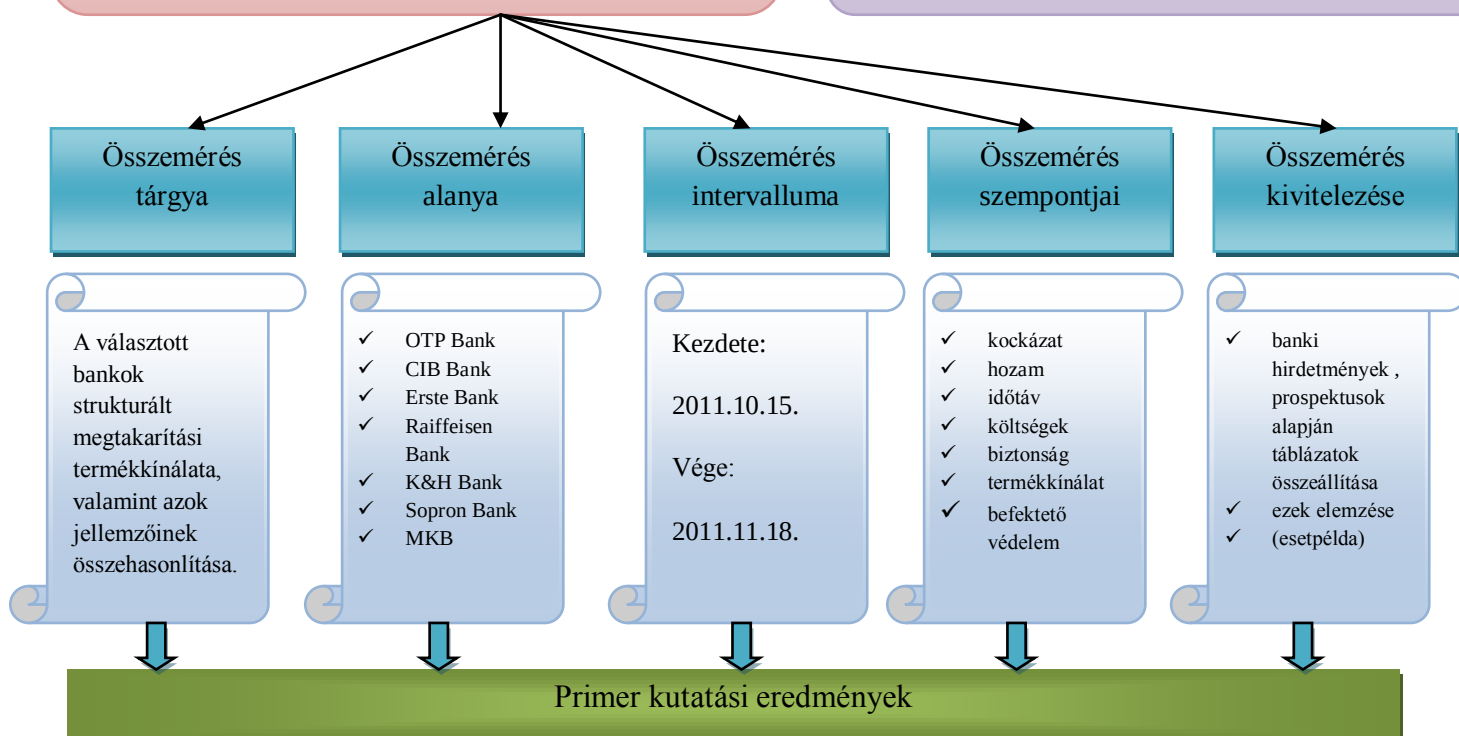

Primer kutatás I.

Módszere:
Összemérés

Célja:

Összemérni a választott bankok kombinált megtakarítási termékkínálatát különböző szempontok alapján.

Részletes kiértékelés

1. A feltevés, melyben azt állítottam, hogy a legtöbb bank széles termékkínálattal van jelen ezen termék kapcsán a bankpiacon, csak részben igazolódott be. Ha azt nézzük, hogy csak egy terméktípus (betét+befektetés) vonatkozásában tudtam összemérni a strukturált megtakarításokat, ez az állítás nem állja meg a helyét. Viszont ha azt is megvizsgáljuk, hogy ennél a terméktípusnál milyen szerteágazó a kínálat, akkor lényegében véve meg lehetünk elégedve.
2. Míg ezen a téren a CIB Bank a legkiemelkedőbb hitelintézet, megbizonyosodhattunk arról is, hogy nem neki vannak az általam vett szempontok szerint a legjobb, leggazdaságosabb, legbiztonságosabb termékei.

Összefoglaló eredmények

Véleményem szerint az általam vizsgált termékkonstrukciók kapcsán jó irányba haladnak a pénzintézetek, viszont a mai gazdasági helyzetbe jobban ki kellene aknázni a strukturált megtakarítási termékekben rejlő lehetőségeket.

Forrás: Saját szerkesztés

III.1 Összemérés

Ebben a pontban a bankpiacon megtalálható strukturált megtakarítási termékinálatot a általam választott bank gyakorlatában , az összemérés módszerével mutatom be. Ezek a bankok a következők: OTP Bank , Erste Bank, Raiffeisen Bank, CIB Bank, MKB, valamint a K&H.

Az információkat banki hirdeteményekből, valamint prospektusokból gyűjtöttem össze, majd az alább látható táblázatok segítségével a legfontosabb szempontok szerint szelektáltam.

15. táblázat: A választott bankok termékinálata

Megnevezés	OTP Bank	Raiffeisen Bank	CIB Bank	K&H Bank	MKB	Erste Bank	Sopron Bank
BETÉT + BETÉT							
BETÉT+ BEFEKTETÉS							
BETÉT+ LAKÁSTAKARÉK							
BETÉT+ ÉLETBIZTOSÍTÁS							
BETÉT+ JELZÁLOGLEVÉL							

Forrás: Saját szerkesztés

Mint a táblázatomból is kiderül, egyik általam választott bank sem jelenteti meg termékinálatában az összes kombinált megtakarítási termék lehetőségét, viszont ami igen szembetűnő, hogy a CIB Bank az, aki a bankpiacon a legtöbb ilyen típusú megtakarítással van jelen. Nem elhanyagolható az a tény sem, hogy az OTP Bank is több strukturált termék konstrukcióval csábítja megtakarítani kívánó ügyfeleit. Az általam említett többi bank csak néhány ilyen termék kombinációt tudhat magáénak, ami nem túl biztató, viszont ez nem azt jelenti, hogy abszolút nem versenyképesek ezen a megtakarítási területen.

16. táblázat: A hitelintézetek termékválasztéka a lakossági ügyfelek szempontjából

Hitelintézetek	Termékválaszték szélessége az előző táblázat szempontjai alapján	Ügyfelek választási lehetőségei a befektetési termékek között
CIB Bank		Számos termék áll az ügyfelek rendelkezésére 2 kombinált megtakarítási konstrukcióján belül.
Raiffeisen Bank		2 konkrét termékre korlátozódik, melyeknél a befektetési rész több alap közül választható ki.
OTP Bank		3 konkrét termékre korlátozódik, valamint egy olyan életbiztosítással kombinált megtakarításra, amelynél az életbiztosítási résznél 10 portfólióból lehet választani.
K&H Bank		2 konkrét termékre korlátozódik, ahol a befektetési részt több alap közül választhatja (kivéve pénzpiaci eszközalap, valamint a hozamplusz sorozat) ki az ügyfél.
Erste Bank		3 konkrét termékre korlátozódik.
Sopron Bank		2 konkrét termékre korlátozódik.
MKB		1 konkrét terméken belül 3 terméket kombinál maximum különböző százalékokban.

Forrás: Saját szerkesztés

A fenti táblázatomban azt értékelem, hogy a kereskedelmi bankok mennyire tudják az ügyfelek igényeit kielégíteni, ha az általam elemzett szolgáltatással szeretnének élni. Mint láthatjuk, a hitelintézetek nem rendelkeznek sok tapasztalattal ezen a területen, viszont ez a néhány termék, amelyet fel tudnak mutatni, a legtöbb esetben számos kombinációt rejt. Felmérésemben a legtöbb szolgáltató kedvező színben tűnik fel, viszont még mindig néhányan eléggé le vannak maradva a piaci elvárásokhoz képest.

A soron következő táblázatomban a kockázat, a szükséges tőke, a várható hozam, a megtakarítási időtáv, a költségek, valamint az ügyfél védettsége függvényében fogom bemutatni a 6 hitelintézet egy-egy kombinált megtakarítási konstrukcióját.

17. táblázat: A bankok választott termékeinek részletes bemutatása

		OTP Bank	CIB Bank	Erste Bank	Raiffeisen Bank	K&H Bank	MKB
		OTP HozamDuó Megtakarítási Csomag	CIB Betétmix Duó (CIB FIX3 2013/A kötvénnyel)	Erste Duett Megtakarítás	Raiffeisen Mix Kombinált Betét (Raiffeisen Kötvény Alappal)	K&H mix megtakarítás (lekötött betét + K&H kötvényalap)	MKB Portfólió Forint Kombinált Betét (standard lakossági bankszámla + MKB FIX 2013 kötvény 50%-50%)
A befektetési rész kockázata		szokásostól eltérő	alacsony	mérsékelt	mérsékelt	dinamikus	alacsony
Minimum – maximum összeg	Betéti rész	150.000 Ft – befektetés összegéig	100.000 Ft -	250.000 Ft -	250.000 Ft – 50.000.000 Ft	50.000 Ft	50.000 Ft
	Befektetési rész	50.000 Ft -tól	10.000 Ft		250.000 Ft – 50.000.000 Ft		10.000 Ft
Várható hozam (éves)	Betéti rész 1. kamat periódusában	9%	7,5%	6,5%	7,5%	10%	7,99%
	Befektetési rész	2,34% - 12,94%	lejáratkor 25 %	az elmúlt 5 év átlagos hozama 8,09 %	az elmúlt 10 év átlagos hozama 7,45 %	az elmúlt 5 év átlagos hozama 6,01 %	6,75% a nominális kamat
Megtakarítási időtáv (legrövidebb)	Betéti rész	2 hó ismétlődő lekötés	3 hó ismétlődő lekötés	3 hó ismétlődő lekötés	3 hó ismétlődő lekötés	2 hónap	3 hó
	Befektetési rész	2011.11. – 2015.03.31.	2010.07.22. – 2013.12.31.	2004.03.31-én indult, minimum 1 év ajánlott	1997.10.09. minimum 2 év ajánlott	jellemzően 3-4 év	2006.02.15. – 2013.02.15.
A termék	Betéti rész	Bankszámla költségei +	Bankszámla költségei +	Bankszámla költségei +	Bankszámla költségei +	Bankszámla költségei +	Bankszámla költségei +

költségek		kamatadó	kamatadó	kamatadó	+ kamatadó	kamatadó	kamatadó
	Befektetési rész	Értékpapírszámla költségei + kamatadó + Letét - és Alapkezelő díja	Értékpapírszámla költségei + kamatadó	Értékpapírszámla költségei + kamatadó + Letét - és Alapkezelő díja	Értékpapírszámla költségei + kamatadó + Letét - és Alapkezelő díja	Értékpapírszámla költségei + kamatadó + Letét - és Alapkezelő díja	Értékpapírszámla költségei + kamatadó
Az ügyfél védettsége	Betéti rész	OBA védelem	OBA védelem	Erste számlavédelem + OBA védelem	OBA védelem	OBA védelem	OBA védelem
	Befektetési rész	Tőkevédettség, 8 %-os hozamvédettség + BEVA védelem	névérték 100%-ban visszafizetésre kerül; fix kamatozású	BEVA védelem	BEVA védelem	BEVA védelem	OBA védelem

Forrás: Saját szerkesztés az összemérés eredményei alapján

A táblázatom az általam választott 6 bank termékkínálatát, valamint annak jellemzőit mutatja be. A 6. táblázathoz képest azért kevesebb hitelintézetet hasonlítottam össze, mert a legtöbb közös pont a betét+befektetés sorban volt, viszont a Sopron Banknak nincs ilyen terméke, ezért ezt a bankot ki kellett hagynom.

Mint a 8. táblázatból kiderül, a legalacsonyabb befektetési rész kockázatot a CIB Bank és az MKB nyújtja, viszont itt azt is figyelembe kell venni, hogy ennél a két banknál ez a rész egy kötvény, amely biztonságosabb, mint egy kötvénytúlsúlyos alap, vagy éppen egy ingatlanalap.

A minél alacsonyabb minimális betéti, valamint befektetési rész azért is előnyös a hitelintézetek termékeinél, mert azt egy szélesebb ügyfélkör tudja igénybe venni. A táblázatból is látszik, hogy az embernek nem kell prémium, vagy private banking ügyfélnek lennie, és nem kell több millió forinttal rendelkeznie ahhoz, hogy egy ilyen típusú terméket igénybe tudjon venni. Mondjuk ennek az is lehet a hátránya, hogy aki nagyobb vagyonnal rendelkezik, az nem biztos, hogy egy ilyen strukturált megtakarítást fog választani. Ezt én hiúsági kérdésnek látom. A táblázatból az is kiderül, hogy a Raiffeisen Banknak a legnagyobb az induló összege, és neki a legmagasabb a maximum összege is a számokkal megadott határoknál. Ez azt is jelentheti, hogy a Raiffeisen ezt a termékkörét már a premium banking ügyfeleknek szánja.

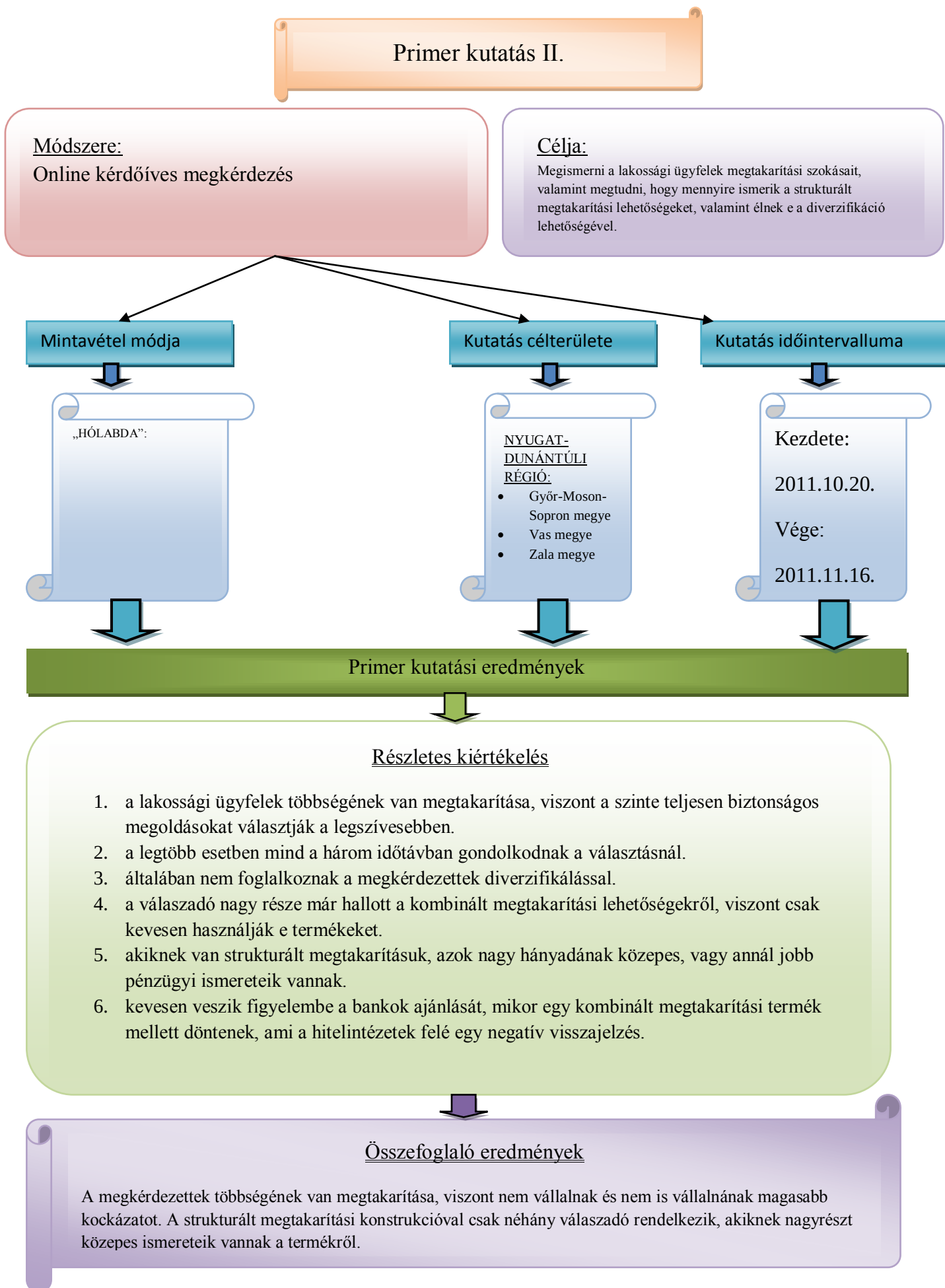
Betéti részen a legmagasabb hozamot a K&H Bank adja a termék után az első kamatperiódusban (10% éves kamat). A befektetési rész biztos, legmagasabb hozamát a CIB Bank adja amely 3,5 év után 25%. Ezt, ha egy éves időtávra lebontjuk, akkor éves szinten 7,14 % kamattal kell számolnunk. Viszont érthető, hogy ennek a legmagasabb a hozama, mivel ez a rész, mint már említettem egy kötvénycsomag. Ha abból a szempontból nézzük, hogy a másik betét+kötvény konstrukció (MKB) 6,75%-ot fizet, akkor ez az érték nem rossz.

Az , hogy mennyire rövid időközönként lehet lekötni a betétet, azért fontos, hogy minél rövidebb legyen, mert így annál likvidebb is maga a betéti részben elhelyezett összeg. A táblázatból kiderül, hogy az OTP Bank és a K&H Bank kínálja a legrövidebb lekötési időtávot, ami 2 hónap.

A termékeknek nagyjából azonos tételekből állnak a költségei. Ahol valamilyen befektetési alap a kombinált betét másik fele, ott értelemszerűen ezek közé kell még sorolni a Letét- és Alapkezelő díját is.

A betéti részt általában az OBA védi a termékeknél, viszont az Erste Banknál választható egy Erste számlavédelem nevű kapcsolódó termék is a lekötéshez, amely plusz védelmet nyújt.

A befektetési résznél értelemszerűen a legnagyobb biztonságot a két kötvényes termék adja, de azok közül is az OBA védett , mivel ha a bank fizetéseképtelenné válik, akkor is bizonyos mértékben visszakapja az ügyfél a pénzét (max. 100.000 EUR). Ha a magasabb kockázattal bíró termékeket nézzük, akkor viszont az OTP Bank terméke a legbiztonságosabb, hiszen tőkevédett és hozamvédett is, de a hozamnál csak 8% erejéig.

III.2 Online megkérdezés

A kutatásom ezen részében nem valószínűségi mintavétellel dolgoztam, mivel ezt nem tudtam megvalósítani. A nem valószínűségi mintavételek közül is a „HÓLABDA” elnevezésű módszert választottam, mivel számomra ez volt a legcélszerűbb. Ezzel tudtam a legtöbb kérdőívet kitölteni ilyen rövid idő alatt, így valósághoz közeli képet alkothattam a megkérdezettek megtakarítási szokásairól. A hólabda mintavételezés lényege, hogy a kérdőívet elküldtem ismerőseimnek, ők továbbküldték ismerőseiknek, és ez így ment tovább, míg le nem zártam a kitöltést.

Céлом az volt, hogy jobban megismerjem a lakossági ügyfelek megtakarítási szokásait, a strukturált megtakarításokkal kapcsolatos ismereteiket, valamint hogy címadó kérdésem válasza alátámasztást nyerjen.

2011.10.20-án indult útra a kérdőíves megkérdezés a fent említett céllal. Mivel szűkös idő állt rendelkezésemre, a lehető legtöbb általam ismert embernek elküldtem azzal a kéréssel, hogy töltsék ki a kérdéssort, valamint küldjék tovább ismerőseiknek az általam meghatározott régió belül. Ez magába foglalta Győr-Moson-Sopron megyét, Vas megyét, valamint Zala megyét, ahonnan a legtöbb kitöltés érkezett, ami feltehetően annak köszönhető, hogy én is itt élek, és itt a legszélesebb az ismeretségi köröm. Sajnos ebből kifolyólag a másik két megyéből kevesebb válasz érkezett, mint amennyire először számítottam, de lényegében véve a kitűzött célokat így is elértem. Az online kérdőíves megkérdezést 2011.11.16-án zártam 274 kitöltéssel.

Az elkövetkező oldalakon ennek a folyamatnak az eredményét mutatom be, amelynél az általános adatok ismertetésével indítok, majd a válaszadók általános megtakarítási/befektetési ismereteire, szokásaira térek ki. Végezetül áttérek a strukturált megtakarításokra vonatkozó kérdések ismertetésére, valamint elemzésére.

Írja be az adatait:

Nem

1. Kora

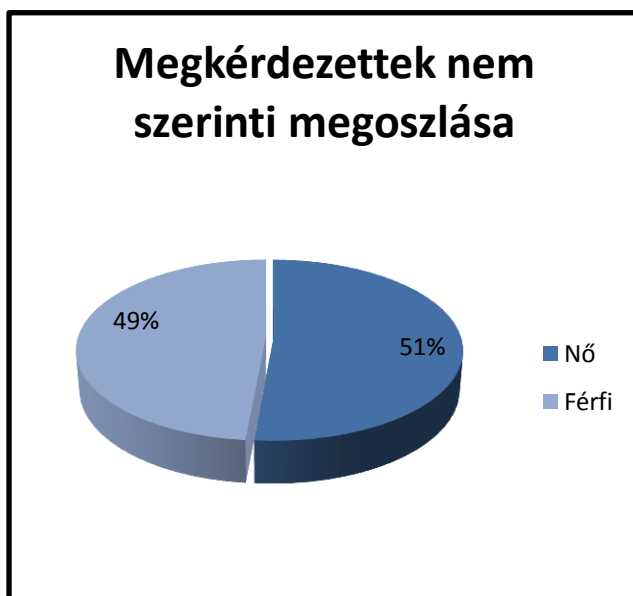
☐ -20 ☐ 51-65

☐ 21-35 ☐ 66 felett

☐ 36-50

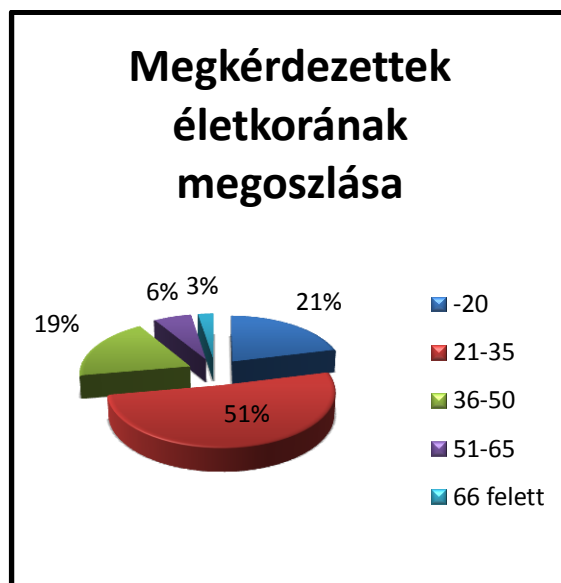
19. ábra: A megkérdezettek életkor szerinti megoszlása

18. ábra: A megkérdezettek nem szerinti megoszlása

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés ; szerkesztési táblázat a 2. számú melléklet c.) táblázata

A 18. ábra az általam megkérdezettek nem szerinti megoszlását szemlélteti, melyen szépen látszik, hogy férfiak és nők szinte azonos arányban töltötték ki. Mindössze 2 % eltérés van a két nem között. Ennek eredményeképpen további elemzéseknél nem veszem külön szempontnak ezt.

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat a 2. számú melléklet d.) táblázata

A fenti ábra (19.ábra) a megkérdezettek életkorának megoszlását mutatja be. Itt azt láthatjuk, hogy túlnyomó részben a 21-35 év közöttiek töltötték ki a kérdőívet, melynek oka, hogy én is ebbe a korosztályba tartozom, és értelemszerűen a legtöbb ismerősöm is. A 66 év felettiak száma szinte elenyésző, melyet azzal magyarázok, hogy ez a korosztály általában nem szívesen ül le a számítógép elé. A legtöbb ebben a korban lévő személy válaszait papír alapon gyűjtöttem össze, majd személyesen vittem fel a rendszerbe.

2. Legmagasabb iskolai végzettsége:

- ☐ 8 általános
- ☐ szakmunkás
- ☐ érettségi
- ☐ közép fok
- ☐ főiskola
- ☐ egyetem
- ☐ Egyéb

20. ábra: A megkérdezettek iskolai végzettség szerinti megoszlása

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 2. számú melléklet e.) táblázata

A megkérdezettek iskolai végzettsége a legtöbb esetben érettségi, főiskola, valamint közép fok volt. Ez betudható annak is, hogy az idősebb korosztályok nem szívesen töltik kérdőívkitöltéssel azt a kevés szabadidejüket, amit másra is fordíthatnának, de főként a 19. ábránál megfogalmazott okok hatottak ki erre az eredményre.

3. Lakóhely

- ☐ Zala megye
- ☐ Vas megye
- ☐ Győr-Moson-Sopron megye

21. ábra: A megkérdezettek lakhely szerinti megoszlása

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 2. számú melléklet f.) táblázata

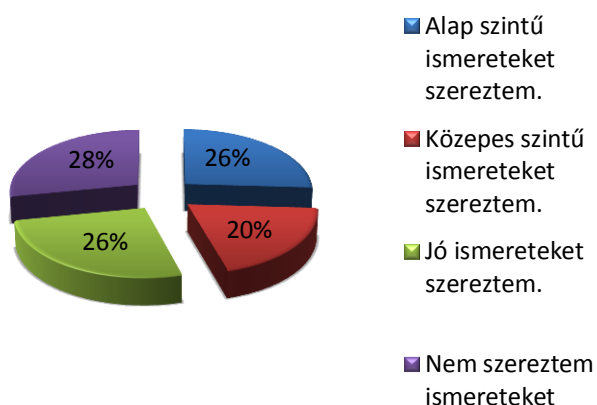
A 21. ábra jól szemlélteti ennek a résznek az elején megfogalmazott gondolataimat, miszerint a Zala megyeiek arányának nagysága abból fakad, hogy ebben a megyében élek.

5. A tanulmányai során találkozott a pénzüggel, mint tantárggyal, vagy a munkája során szerzett pénzügyi ismereteket?

- ☐ Igen, alap szintű ismereteket szereztem.
- ☐ Igen, közepes szintű ismereteket szereztem.
- ☐ Igen, jó ismereteket szereztem.
- ☐ Nem.

22. ábra: A megkérdezettek pénzügyi ismeretek szerinti megoszlása

Megkérdezettek pénzügyi ismeretei

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 2. számú melléklet g.) táblázata

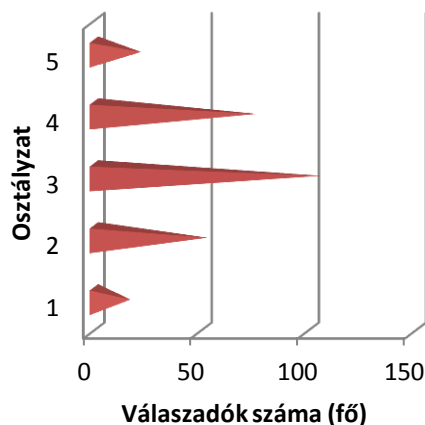
Mint a 22. ábra is mutatja a nyugat-dunántúli lakosság pénzügyi ismeretei szinte egyenletesen oszlanak meg. Ez nem rossz eredmény ahhoz képest, hogy országos probléma a banki ügyfelek tájékoztatatlansága, hiszen a kitöltők többihez viszonyított kis része nem szerzett abszolút semmilyen ismeretet pénzügyekből sem a tanulmányai, sem a munkája során.

6. Milyennek ítéli a megtakarításokkal kapcsolatos ismereteit?

- 1 2 3 4 5
- Rossznak ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Nagyon jónak

23. ábra: A megkérdezettek megtakarítási ismereteikkel kapcsolatos rangsora

Rangsor

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 2. számú melléklet h.) táblázata

A fenti ábra jól szemlélteti, hogy az emberek többségének a megtakarításokkal kapcsolatban jó, vagy közepes ismeretei vannak a régióban. A válaszadók átlaga 3,12, vagyis inkább közepes.

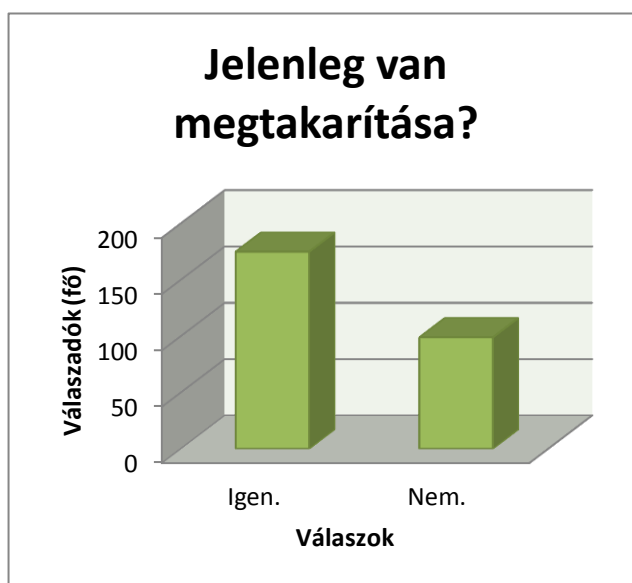
7. Jelenleg van megtakarítása?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

8. Milyen jellegű megtakarítással/befektetéssel rendelkezik? (több válasz lehetséges)

☐ bankbetét	☐ befektetési alap
☐ megtakarítási számla	☐ részvények
☐ Tartós Befektetési Számla	☐ biztosítás
☐ kötvények	☐ nyugdíjpénztár
☐ lakástakarék	☐ egészségpénztár
	☐ kombinált megtakarítás
	☐ Egyéb

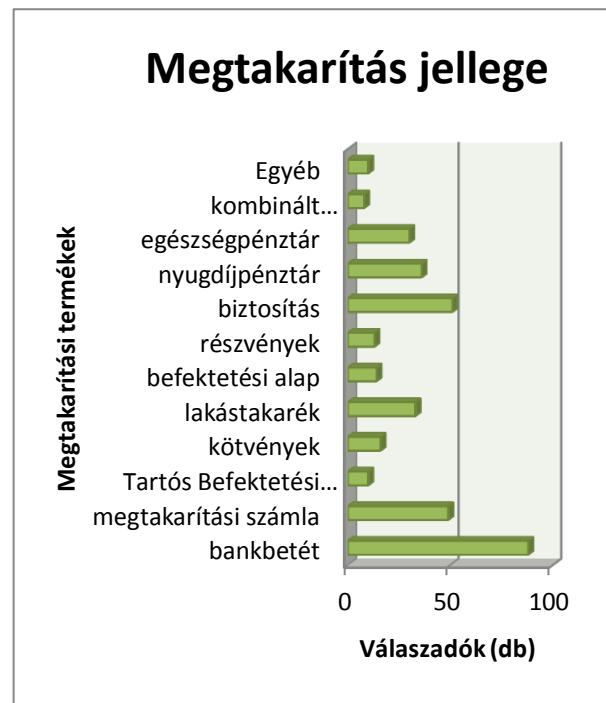
24. ábra: Jelenleg van megtakarítása?

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 2. számú melléklet i.) táblázata

A 24. ábra alapján a megkérdezettek túlnyomó részének jelenleg van megtakarítása. Ez abból adódhat, hogy a válság hatására az emberek szemlélete is átforgalmazódott a pénzügyeikkel kapcsolatban, és óvatosabban, megfontoltabban bánnak a jövedelmeikkel.

25. ábra: Milyen jellegű megtakarítással/befektetéssel rendelkezik a válaszadó?

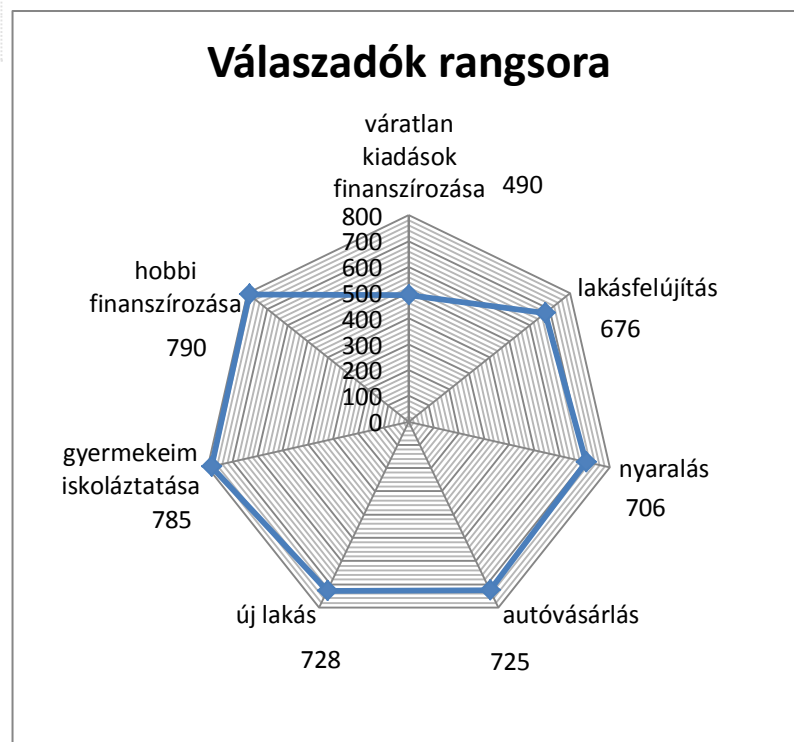
Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 2. számú melléklet j.) táblázata

Az előző ábra „Igen” válaszai alapján a fent látott termékekre korlátozódik az ügyfelek választása. Mint dolgozatom első oldalain már említettem, a magyarok szívesebben teszik pénzüket valamilyen biztonságos megtakarítási formába. Ez az ábra is igen jól szemlélteti ezt. A legtöbb válaszadónak bankbetéte van, aminek igaz, hogy nincs magas hozama, viszont annál biztonságosabb.

9. Milyen célból takarít meg jelenleg? Rangsorolja!

	gyermekeim iskoláztatása
	új lakás
	lakásfelújítás
	nyaralás
	autóvásárlás
	váratlan kiadások finanszírozása
	hobbi finanszírozása

26. ábra: Milyen célból takarít meg jelenleg a válaszadó

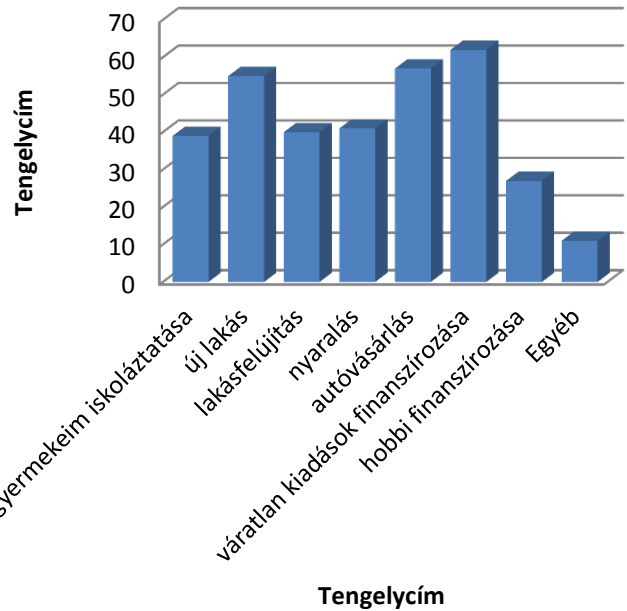
Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 3. számú melléklet a.) táblázata

Hogy a grafikon mindenki számára jól érthető legyen, figyelembe kell venni, hogy egy pontozási rendszer alapján szerkesztettem meg, amelynél az a tényező kapta a legkevesebb pontot, amely a legfontosabb a válaszadók számára. Értelmem szerűen a legmagasabb pontszámot kapó szempont a legkevésbé számít nekik. Ennél a kérdésnél a kitöltők többsége számomra megdöbbentő választ produkált. Míg azt vártam, hogy a többség hosszabb távon gondolkodik, és mint a kitöltők életkorából adódóan leendő gyermekeik iskoláztatására, új lakásra gyűjtenek, nem ezt a visszajelzést kaptam. Ebből kiderül, hogy az emberek még mindig érzik a válság hatását, és már készülnek a következőre, mivel a legelső helyen a váratlan kiadások finanszírozása szerepel. Ezt nem vitatom, hiszen tény, hogy egyre kiszámíthatatlanabbá válik a gazdasági világ jövője. Meglepően tapasztaltam még, hogy a többség nem takarít meg különösebb összeget a hobbi finanszírozására. Ebből arra a következtetésre jutottam, hogy feltehetően ebben a felgyorsult világban az, hogy valakinek hobbija legyen, luxusnak számít. Tehát mint a grafikon is mutatja a régióban élő embereknek a legfontosabb, hogy a rövidtávú céljaikat meg tudják valósítani.

10. Ha bővílnének a megtakarítási lehetőségei, milyen célból takarékoskodna?(több válasz lehetséges)

- ☐ gyermekeim iskoláztatása
- ☐ új lakás
- ☐ lakásfelújítás
- ☐ nyaralás
- ☐ autóvásárlás
- ☐ váratlan kiadások finanszírozása
- ☐ hobbi finanszírozása
- ☐ Egyéb

Milyen célból takarékoskodna

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 3. számú melléklet b.) táblázata

A megkérdezettek többsége ennél a kérdésnél is a váratlan kiadások finanszírozását részesítették előnyben, viszont itt már hosszabb távon is mertek gondolkozni, mely abban mutatkozik meg, hogy ha életkörülményeik változnának, sokan új lakást vennének, vagy éppen autót vásárolnának. Az egyéb kategóriában általában azt írták a kitöltők, hogy ha a körülmények engednék, a nyugdíjas éveikre, vagy éppen tanulmányaik finanszírozására spórolnának. Itt születt még néhány érdekes válasz, mely kellemes percekert szerzett, most ezekből konkrétan egyet idézek:

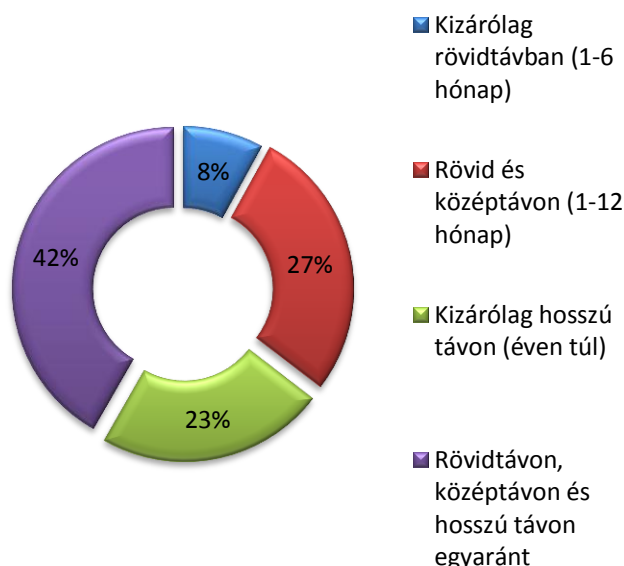
„Szabadon élhessek egy jobb világban”

11. Milyen időtávban gondolkodik?

- ☐ Kizárólag rövidtávban (1-6 hónap)
- ☐ Rövid és középtávon (1-12 hónap)
- ☐ Kizárólag hosszú távon (éven túl)
- ☐ Rövidtávon, középtávon és hosszú távon egyaránt

28. ábra: Milyen időtávban gondolkodik a kitöltő?

Milyen időtávban gondolkodik?

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 3. számú melléklet c.) táblázata

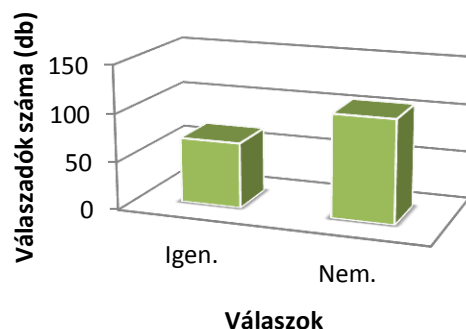
A 28. ábrából kiderül, hogy a többség rövid, közép, valamint hosszú távú megtakarításban egyaránt gondolkodik. Ez várakozásaimmal ellentétes, hiszen mint a 25. ábra mutatja, az megkérdezettek többsége nem hosszú távú megtakarítást jelölt meg.

12. Megtakarításainál él-e a kockázatmegosztás (diverzifikáció) lehetőségével?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

29. ábra: Élnek-e a válaszadók a diverzifikáció lehetőségével?

Diverzifikáció

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 3. számú melléklet d.) táblázata

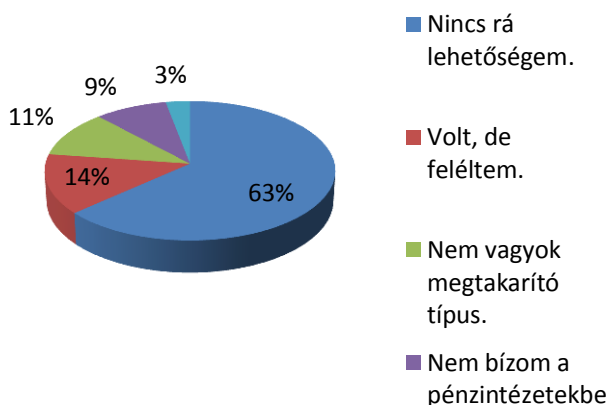
A 29. ábra tartalmából arra következtetnek, hogy az emberek többsége nem ismeri a kockázat megosztás fogalmát, vagy egyszerűen nem fekteti be pénzét olyan eszközbe, melynél alkalmazni lehet a fent említett módszert.

13. Ha nincs megtakarítása, miért nincs?

- ☐ Nincs rá lehetőségem.
- ☐ Volt, de feléltem.
- ☐ Nem vagyok megtakarító típus.
- ☐ Nem bízom a pénzintézetekben.
- ☐ Egyéb

30. ábra: Miért nincs megtakarítása a kitöltőnek?

Ha nincs megtakarítása, miért nincs?

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 3. számú melléklet e.) táblázata

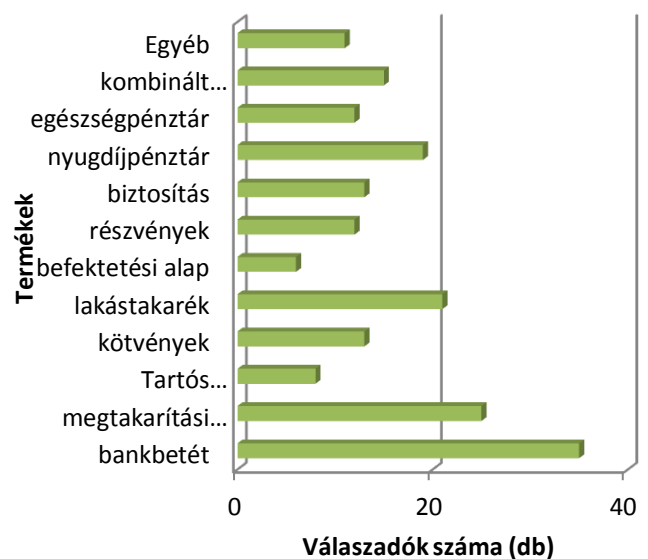
A 13. kérdés válaszai nem voltak meglepőek számomra, hiszen Magyarországra a környező országokhoz képest igen alacsony bérezés jellemző, és ezekből nem ritka eset, hogy nincs lehetősége takarékoskodni az átlag embernek.

14. Ha jelenleg nincs megtakarítása, de élethelyzete változna, akkor az alábbiak közül milyen típusú termékeket választana? (több válasz lehetséges)

- ☐ bankbetét
- ☐ részvények
- ☐ megtakarítási számla
- ☐ biztosítás
- ☐ Tartós Befektetési Szám
- ☐ nyugdíjpénztár
- ☐ kötvények
- ☐ egészségpénztár
- ☐ lakástakarék
- ☐ kombinált megtakarítás
- ☐ befektetési alap
- Egyéb

31. ábra: Ha élethelyzete változna, melyik terméket választaná?

Ha élethelyzete változna

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 3. számú melléklet f.) táblázata

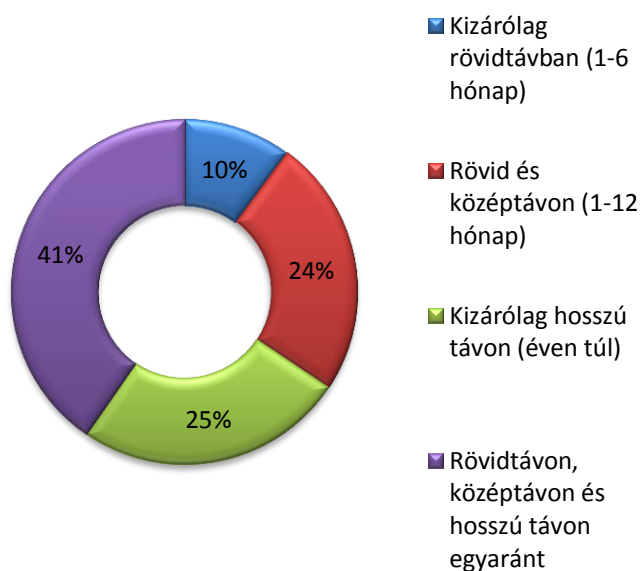
Akinek nincs jelenleg megtakarítása, de élethelyzete változna, akkor mint látszik már szélesebb körben válogatnának a kitöltők, viszont még mindig inkább a biztonságosat választják az akár magasabb hozamokkal szemben.

15. Milyen időtávban gondolkodna?

- ☐ Kizárólag rövidtávban (1-6 hónap)
- ☐ Rövid és középtávban (1-12 hónap)
- ☐ Kizárólag hosszú távon (éven túl)
- ☐ Rövidtávban, középtávban és hosszú távon egyaránt

32. ábra: Milyen időtávban gondolkodna a kitöltő?

Milyen időtávban gondolkodna?

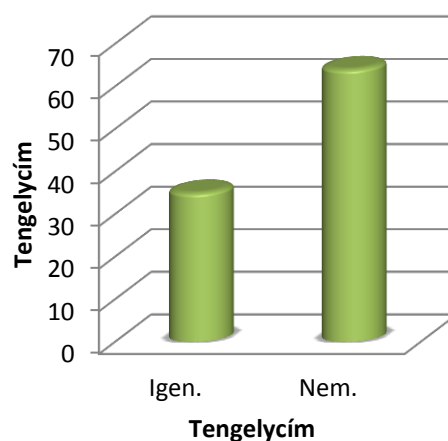
Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 4. számú melléklet a.) táblázata

16. Megtakarításainál élne-e a kockázatmegosztás (diverzifikáció) lehetőségével?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

33. ábra: Élne-e a diverzifikáció lehetőségével a kitöltő?

Élne-e a diverzifikáció lehetőségével?

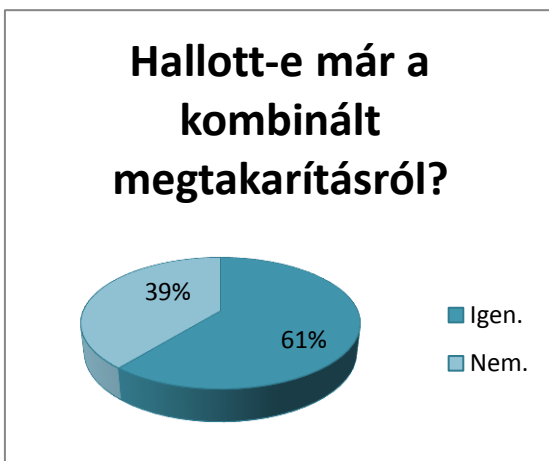
Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 4. számú melléklet b.) táblázata

Ezekből az ábrákból kiderül, hogy akiknek nem volt megtakarítása, azok is hasonló módon járnának el, hasonló időtávokat alkalmaznának inkább, és ugyanúgy nem élne a többség a kockázatmegosztás lehetőségével, mint ahogy a megtakarítással rendelkezők nagy része.

18. Hallott-e már olyan megtakarítási lehetőségekről, ahol a megtakarítás felét bankbetétbe, másik felét valamilyen befektetésbe helyezik el?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

34. ábra: Hallott-e már a kitöltő a kombinált megtakarításokról?

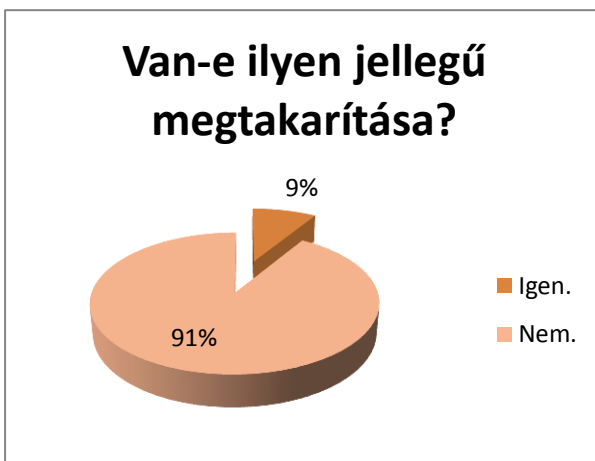

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 4. számú melléklet c.) táblázata

19. Van Önnek ilyen jellegű megtakarítása?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

35. ábra: Van-e a kitöltőnek ilyen jellegű megtakarítása?

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 4. számú melléklet d.) táblázata

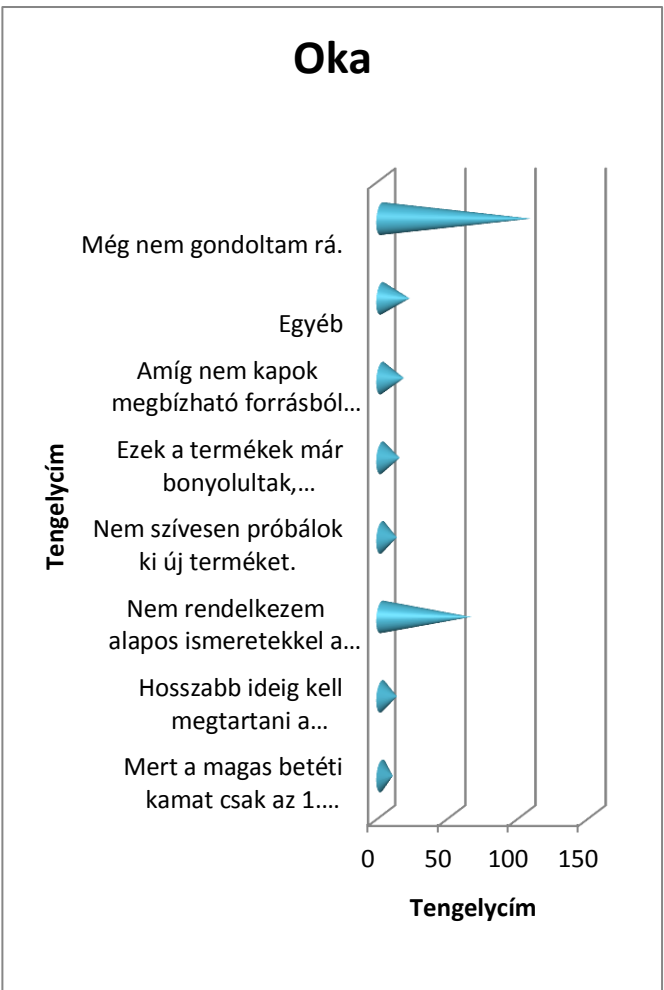
Ami meglepő volt számomra, hogy a kitöltők nagy része hallott már az általam elemzett megtakarítási formáról, mivel amikor az összemérés során a bankok honlapján keresgéltem, néha igen komoly feladatot jelentett ezen termékek megtalálása. Összességében véve viszont örülök, hogy amint már említettem ennek a régiónak a pénzügyi kultúrája nem olyan elmaradott, mint országosan. Ez talán annak is köszönhető, hogy közelebb van a nyugati országokhoz ez a rész, és így kicsit az emberek szemlélet módja is a nyugati emberekéhez.

Az összemérés eredményei után számítottam ennél a kérdésnél a nemleges válaszok túlsúlyosságára, mivel szerintem igen nehéz az ilyen jellegű termékek világában kiigazodni, és amit nem értünk, azzal nem kockáztatunk inkább.

36. ábra: Miért nem választotta a válaszadó a kombinált megtakarítási lehetőséget?

20. Ha nem választott ilyen kombinált megtakarítási formát, annak mi az oka? (Válasszon az alábbi lehetőségek közül!)

- ☐ Mert a magas betéti kamat csak az 1. kamatperiódusra jár.
- ☐ Hosszabb ideig kell megtartani a befektetési részt, mint a betét kamatperiódusa.
- ☐ Nem rendelkezem alapos ismeretekkel a termékről.
- ☐ Nem szívesen próbálok ki új terméket.
- ☐ Ezek a termékek már bonyolultak, áttekinthetetlenek számomra.
- ☐ Amíg nem kapok megbízható forrásból pozitív visszajelzést a termékről, addig nem szívesen próbálom ki.
- ☐ Még nem gondoltam rá.
- ☐ Egyéb

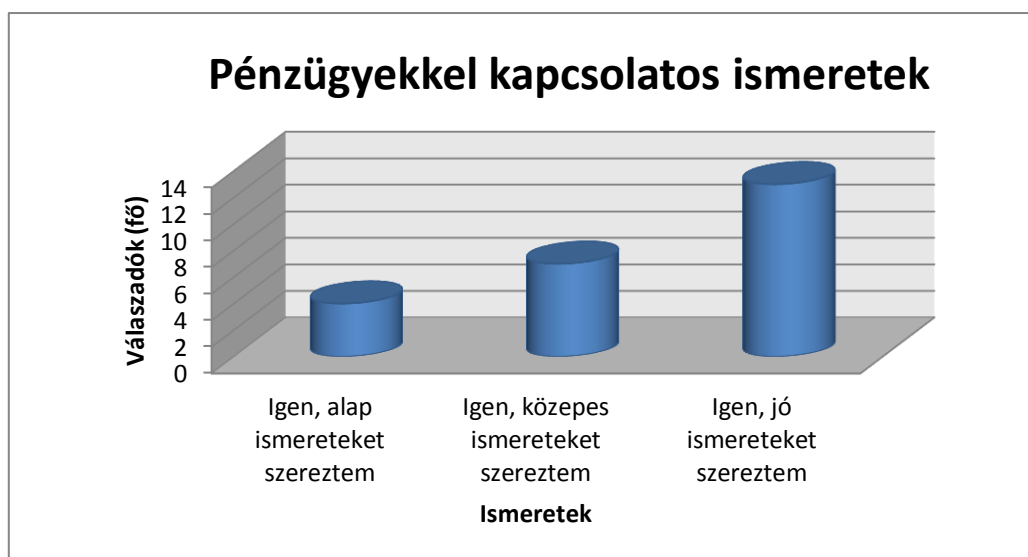
Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 4. számú melléklet e.) táblázata

Ez az ábra jól mutatja az előző feltevésem beigazolódását. A megkérdezettek nagy része nem rendelkezik alapos ismeretekkel a kombinált megtakarításokról, ezért nem is választják őket. Feltehetőleg azok a válaszadók, akik még nem gondoltak rá, azok is hasonló okokból jelölték be ezt a válaszlehetőséget.

21. Az alábbiak közül válassza ki, hogy milyen mértékben járultak hozzá az alábbiak a döntéséhez! (1 kiemelten fontos volt a döntésemnél, 5 egyáltalán nem volt fontos a döntésemnél)

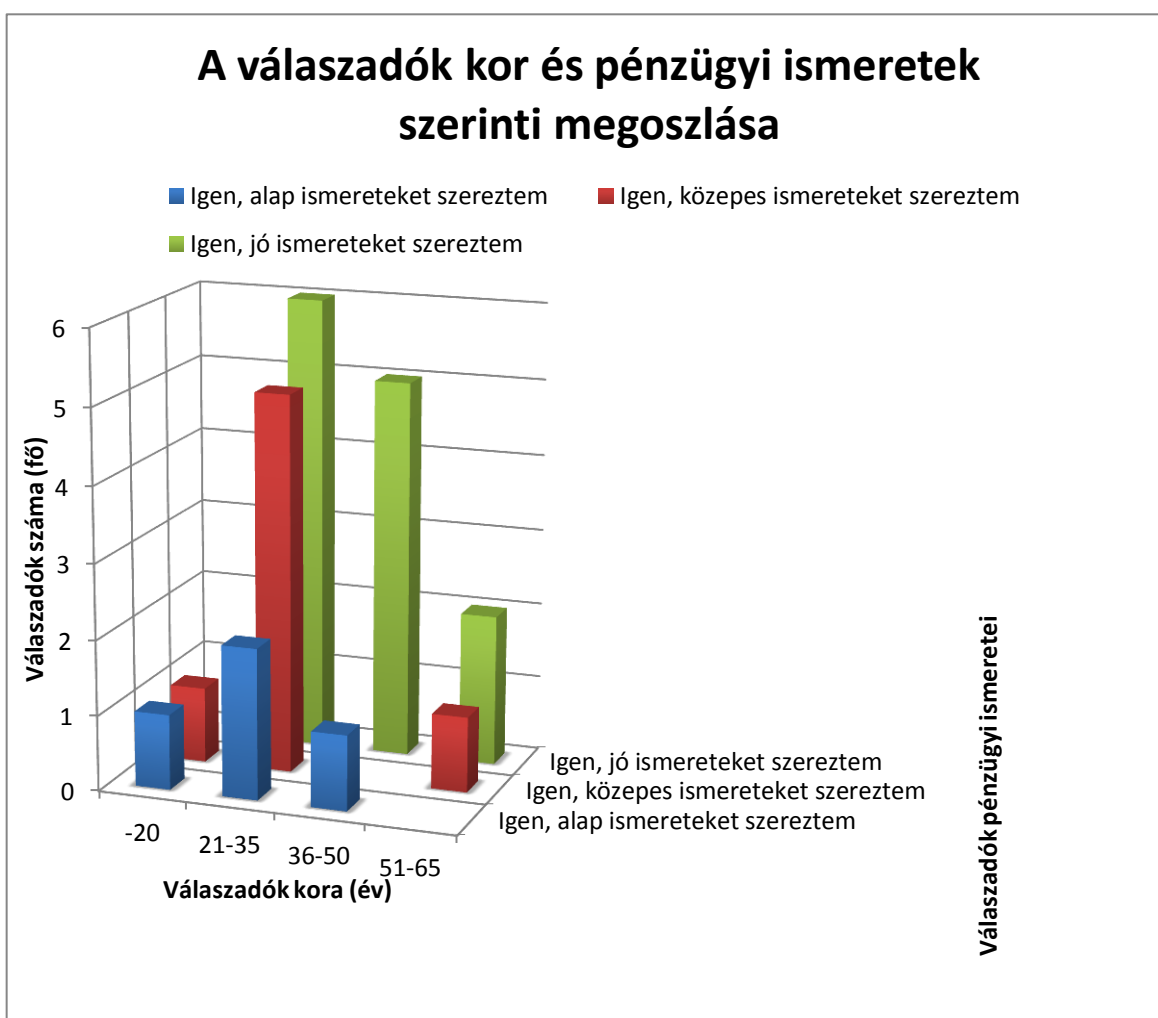
	1	2	3	4	5
Pénzügyi tanácsadóm javasolta	☐	☐	☐	☐	☐
Bankom ezt a megtakarítási lehetőséget ajánlotta	☐	☐	☐	☐	☐
Az egyik ismerősömnek is van, és meg volt vele elégedve	☐	☐	☐	☐	☐
A betéti rész után magasabb kamatot kapok	☐	☐	☐	☐	☐
Mivel több, különböző kockázatú termékbe fektetem be a pénzem, ezért az általam vállalt kockázat megoszlik	☐	☐	☐	☐	☐
A betéti rész kockázatmentes, és ez nagyobb biztonságérzetet ad	☐	☐	☐	☐	☐
Magasabb betéti kamatot érek el azzal, hogy más termékkel kombinálom a betétemet	☐	☐	☐	☐	☐
Egyénileg választhatom meg a befektetési formát a betét mellé	☐	☐	☐	☐	☐

37. ábra: A strukturált megtakarítási formát választók pénzügyi ismereteinek ábrázolása

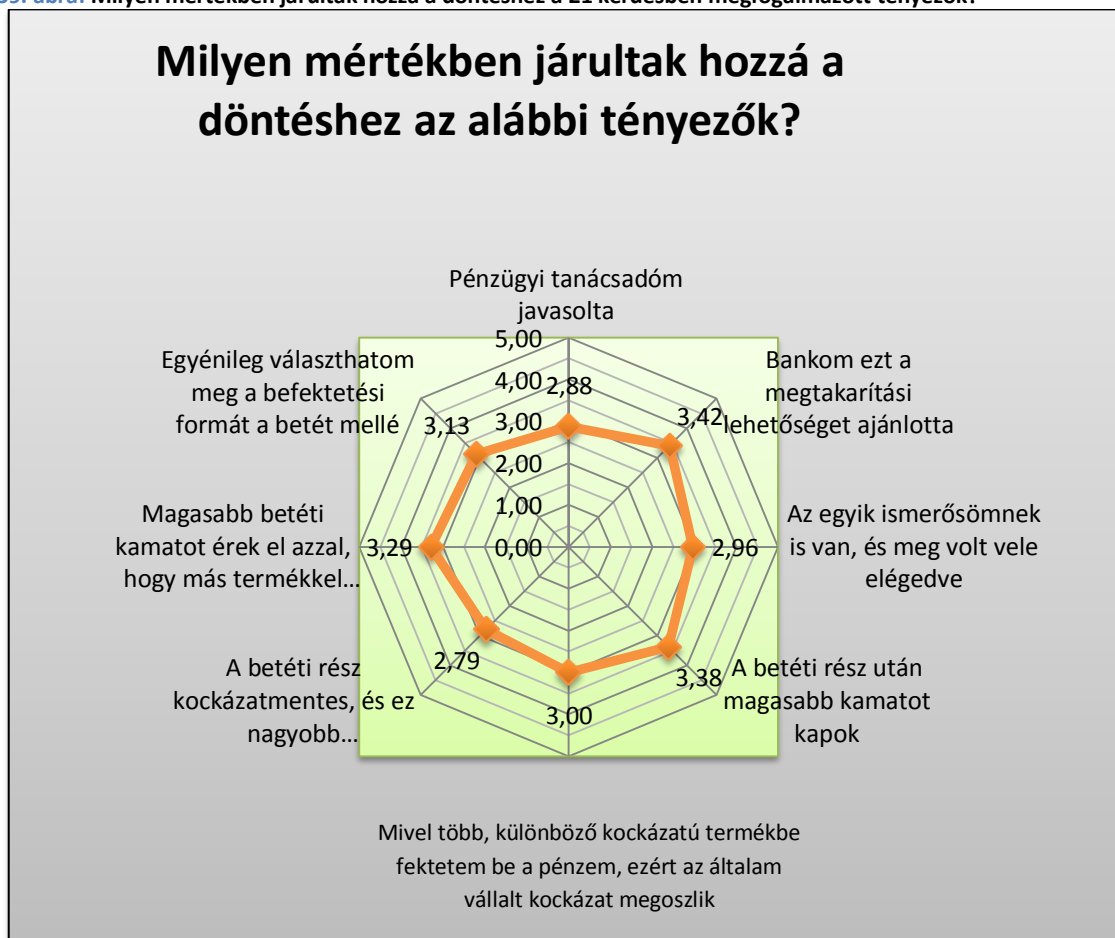
Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 4. számú melléklet f. táblázata

38. ábra: A válaszadók kor és pénzügyi ismeretek szerinti megoszlása

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 5. számú mellékleten

39. ábra: Milyen mértékben járultak hozzá a döntéshez a 21 kérdésben megfogalmazott tényezők?

Forrás: Saját kérdőíves megkérdezés; szerkesztési táblázat az 5. számú mellékleten

Az előző 3 ábrát egyszerre értékelem, mivel szorosan kapcsolódnak egymáshoz, és mind a 3 azokra vonatkozik, akiknek van strukturált megtakarítása.

Az 37. ábra szemlélteti ezen a válaszadóknak a pénzügyekkel kapcsolatos ismereteit. Nem volt olyan válaszadó, aki különösebb ismeret nélkül ugrott volna fejest egy ilyen termék használatába. Sőt, ezeknek az embereknek nagy része közepes, vagy jó ismeretekkel rendelkezik ezen a téren, ami mindenképpen előnyös, hiszen így legalább azzal tisztában vannak, hogy milyen jellemzői vannak azoknak a szolgáltatásoknak, melyek kombinációját igénybe veszik.

A következő ábra arról árulkodik, hogy a strukturált megtakarítással rendelkezők közül, aki idősebbként választotta ezt a konstrukciót, annak átlagosan jó, vagy közepes pénzügyi ismeretei vannak, tehát feltehetően felelősségteljesen jártak el.

Az utolsó ábra mutatja a 21-es kérdés eredményét. A válaszadók többségének jelentősen befolyásolta az a döntését, hogy a betéti rész kockázatmentes, viszont ha összességében vesszük, bizonyos mértékben az összes tényező közrejátszott ebben. Legkevésbé a bankok ajánlásának volt szerepe a döntésmeghozatalnál.

Tehát összegezve az eddig leírtakat:

- a lakossági ügyfelek többségének van megtakarítása, viszont a szinte teljesen biztonságos megoldásokat választják a legszívesebben.
- a legtöbb esetben mind a három időtávban gondolkodnak a választásnál.
- általában nem foglalkoznak a megkérdezettek a diverzifikálással.
- a válaszadó nagy része már hallott a kombinált megtakarítási lehetőségekről, viszont csak kevesen használják e termékeket.
- akiknek van strukturált megtakarításuk, azok nagy hányadának közepes, vagy annál jobb pénzügyi ismereteik vannak.
- kevesen veszik figyelembe a bankok ajánlását, mikor egy kombinált megtakarítási

III.3 Hipotézisek kiértékelése:

18. táblázat: Hipotézisek kiértékelése

Hipotézis	Beigazolva	Megcáfolva
Az ügyfelek többsége még nem élt a diverzifikáció lehetőségével.		
A strukturált megtakarítások eleinte idegenek voltak az ügyfelek számára, ma már viszont a legtöbbjük ismeri ezt a termékkonstrukciót.		
A legtöbb bank széles kínálattal van jelen a bankpiacon ezen termék típusoknál.		
A legtöbb ügyfél a bankok ajánlására dönt ezen konstrukció mellett.		

Forrás: Saját szerkesztésű

Tehát az általam támasztott 4 hipotézis közül csak 2 igazolódott be, mégpedig az, hogy az ügyfelek többsége még nem él a diverzifikáció lehetőségével, valamint hogy a kombinált megtakarításokat az ügyfelek többsége már ismeri.

Nem nyert beigazolódást a másik két feltevés, mely szerint a legtöbb bank széles kínálattal van jelen a bankpiacon ezen terméktípusoknál, és a legtöbb ügyfél a bankok ajánlására dönt. Az első esetben az összemérés igazolja a döntésem, viszont azt konkrétan nem állíthatom, hogy nem széles a bankok kínálata a kombinált megtakarításoknál, viszont ha a többi terméket is figyelembe vesszük, akkor láthatjuk, hogy ez a mennyiség igazán elenyésző például az befektetési jegyekéhez képest. A második esetben, mint az online kérdőíves kutatásomból kiderül a válaszadók többsége a betéti rész kockázatmentességének nagyobb jelentőséget tulajdonít, mint a bankok ajánlásának, tehát az állításom nem igazolódott be.

IV. ÖSSZEFOGLALÁS

Az elmúlt években többször hallhattunk arról, hogy csak kevesen rendelkeznek megtakarítással. Egyes kutatások szerint a lakosság több mint 70%-ának semmilyen tartaléka nincsen.

A válság sokat formált az emberek pénzügyi szemléletén, hisz sokkal jobban kezdtek odafigyelni a lakossági ügyfelek a megtakarításokra, többen ráébredtek, s felismerték, hogy takarékoskodni kell. A pénzügyi szolgáltatók is a kommunikációjuk középpontjába a takarékoskodás fontosságára való felhívást helyezték, hisz ebben az időszakban a bankok nehezen jutottak a bankközi piacokon forrásokhoz a bizalomvesztés miatt. Csábító betéti kamatokkal, rendszeres megtakarításra buzdító termékekkel és egyéb újszerű megoldásokkal próbálták megnyerni az ügyfeleket. Ebben az időszakban kezdett el intenzíven bővülni a bankok strukturált megtakarítási termékkínálata. Ezek a konstrukciók általában két részből tevődnek össze. Az egyik valamilyen bankbetét, mely átlagon felüli, a másik pedig egy meghatározott befektetés, mely a rá jellemző hozamot ígér. Azok számára praktikus ez a megtakarítási forma, akik hosszú távon nem tudják nélkülözni a teljes pénzösszeget, hiszen a betéti rész futamideje rövid (2-3 hó), így ehhez a részhez viszonylag hamar hozzájuthat az ügyfél. A többi hasonló lejáratú betéti terméknel sokkal kedvezőbb kamatot érhetünk el az első kamatperiódusban a kombinált megtakarítás ezen részével, valamint azzal, hogy két ennyire különböző kockázatú terméket kombinálunk, a diverzifikáció adta lehetőséget is teljes mértékben ki tudjuk használni.

A háztartások azonban viszonylag lassan „mozdulnak meg”, s mind a piackutató cégek adatai mind a saját kutatásom jól igazolja, hogy alapvetően bankbetétekben gondolkodnak; a jól ismert termékektől eltérő konstrukciókat nem szívesen választanak. A betéttel kombinált befektetések viszont éppen ezért töltik be a „híd” szerepét a klasszikus betéti termék és a befektetések világa között. A betétet már jól ismerik a megtakarítók, s a kombinált termék kereteiben megismerkedhetnek újabb konstrukciókkal, azok működésével és főbb sajátosságaival.

Tehát a címben szereplő kérdésre válaszolva: Igen. , a strukturált megtakarításoknak szemléletformáló hatásuk van, hisz az ügyfelek megtapasztalhatják ezen termékkörrel a

diverzifikáció jótékony hatását és szerepét, mivel a konstrukció több, különböző termékből tevődik össze. Ezen befektetési lehetőségek megismerése tovább építheti az ügyfelek pénzügyi tudatosságának növelését.

A dolgozatomban sorra vettem a bankpiacon megtalálható megtakarítási lehetőségek sorát, majd a strukturált megtakarítás bemutatásával folytattam. A kutatási módszereim segítségével részletes elemzéseket készítettem, hogy választ kapjak kérdéseimre. Ezekből kiderült, hogy bár a hitelintézeteknek jó néhány kombinált megtakarítási konstrukciójuk van, mégis jócskán elmarad a többi termék kínálata mögött. Az ügyfelek sem rendelkeznek alapos ismeretekkel e befektetési lehetőségről, és nem is szívesen választják emiatt. A diverzifikációban rejlő lehetőséget szintén nem látják, és a legtöbb bank nem is törekszik arra, hogy a megtakarítani vágyókkal megismertesse a pozitívumait.

Kiemelten fontos, hogy a lakosság pénzügyi tudatossága tovább épüljön, s minél szélesebb kör tartsa fontosnak a rendszeres megtakarítást, hisz a jelenlegi gazdasági helyzetben kiemelt prioritást élvez, hogy a gazdasági növekedést a jövőben elsősorban a belső megtakarításokból tudjuk finanszírozni.

Irodalomjegyzék

Szakkönyvek:

Gál Erzsébet (2011a): Praktikus bankszakmai ismeretek , Budapest, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt., 70.o.

Gál Erzsébet (2011b): Praktikus Bankszakmai Ismeretek, Budapest, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. , 78.o.

Gál Erzsébet (2011c): Praktikus Bankszakmai Ismeretek, Budapest, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. , 82.o.

dr. Sági Judit(2007): Banktan, Budapest, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai ZRT, 102. o.

Simanovszky Zoltán – Solt Katalin – Bálint Dénes (2001): Közgazdaságtan alapokon,Tatabánya, TRI-MESTER Bt., 88.o.

Online források:

<http://www.marketinginfo.hu/hirek/article.php?id=20489> (2011.11.20.)

http://www.marketinginfo.hu/hirek/article.php?id=21451&referer_id=newslett
(2011.11.20.)

<http://www.befektetesi-megoldasok.hu/content/lakossag-inkabb-betetek-fele-fordult>
(2011.11.18.)

http://penziranytu.mnb.hu/Kibol_lehet_milliomos#NemzetiBank1_2 (2011.11.16)

http://penziranytu.mnb.hu/Kibol_lehet_milliomos#NemzetiBank1_5 (2011.11.02.)

http://penziranytu.mnb.hu/Kibol_lehet_milliomos#NemzetiBank1_2 (2011.11.02.)

<http://www.origo.hu/uzletinegyed/magyargazdasag/20080723-asz-elegedett-betetbiztositasi-alappal-oba-pszaf.html> (2011.11.06.)

<http://www.oba.hu/index.php?m=categ&cid=149> (2011.11.06.)

<http://www.oba.hu/index.php?m=categ&cid=149> (2011.11.06.)

http://penziranytu.mnb.hu/Kibol_lehet_milliomos#NemzetiBank4_3 (2011.11.04.)

http://penziranytu.mnb.hu/Kibol_lehet_milliomos#NemzetiBank4_3 (2011.11.02.)

http://www.pszaf.hu/data/cms2323379/ongondoskodas_kiadvany_2011okt.pdf
(2011.11.11.)

http://www.pszaf.hu/data/cms2323379/ongondoskodas_kiadvany_2011okt.pdf
(2011.11.11.)

http://www.pszaf.hu/data/cms2323379/ongondoskodas_kiadvany_2011okt.pdf
(2011.11.11.)

<http://bamosz.hu/befalapokrol/fajtak/index.ind> (2011.11.10.)

http://bamosz.hu/bamosz_adatok/osszesített/index.ind (2011.11.02.)

<http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/biztositasok> (2011.11.10.)

http://www.pszaf.hu/data/cms2323379/ongondoskodas_kiadvany_2011okt.pdf
(2011.11.11.)

http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/megtakaritasok/megtakaritastipusok/kombinalt_megtakaritas.html?query=struktur%C3%A1lt%20megtakar%C3%ADt%C3%A1sok
(2011.11.12.)

http://www.pszaf.hu/topmenu/apszaf/alapdokumentumok/alapito_okirat (2011.11.10.)

http://www.pszaf.hu/fogyasztoknak/megtakaritasok/megtakaritastipusok/kombinalt_megtakaritas.html?query=struktur%C3%A1lt%20megtakar%C3%ADt%C3%A1sok
(2011.11.12.)

<http://www.bva.hu/hu/beva/szervezet+1.html> (2011.11.10.)

További források:

<http://www.origo.hu/uzletinegyed/hirek/20100604-lakossagi-megtakaritasok-novelesere-buzdit-simor-andras.html>

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

Kérdőív - Strukturált megtakarítások

Üdvözlöm!

Tavaszi Boglárkának hívnak, és a BGF Zalaegerszegi Intézetében folytatom főiskolai tanulmányaimat. TDK (Tudományos Diák Kör) dolgozatom elkészítéséhez szeretném kérni segítségét, melynek címe "Útat nyithatnak-e a strukturált megtakarítási lehetőségek a diverzifikáció szemléletének alakításához?". Később ez a kutatás záródolgozatom elkészítéséhez is sokban hozzájárul. A kérdőív a Nyugat-dunántúli Régióban a lakossági ügyfelek megtakarítási ismeretét, szokásait, valamint a strukturált megtakarításokkal kapcsolatos ismeretét méri fel. Köszönöm a segítséget!

Írja be az adatait:

Nem

1. Kora

- ☐ -20
- ☐ 21-35
- ☐ 36-50
- ☐ 51-65
- ☐ 66 felett

2. Legmagasabb iskolai végzettsége:

- ☐ 8 általános
- ☐ szakmunkás
- ☐ érettségi
- ☐ középfok
- ☐ főiskola
- ☐ egyetem
- ☐ Egyéb

3. Lakóhely

- ☐ Zala megye
- ☐ Vas megye
- ☐ Győr-Moson-Sopron megye

4. II. Általános megtakarítási/befektetési ismeretek, szokások

- ☐ tovább

5. A tanulmányai során találkozott a pénzüggel, mint tantárggyal, vagy a munkája során szerzett pénzügyi ismereteket?

- ☐ Igen, alap szintű ismereteket szereztem.
- ☐ Igen, közepes szintű ismereteket szereztem.
- ☐ Igen, jó ismereteket szereztem.
- ☐ Nem.

6. Milyennek ítéli a megtakarításokkal kapcsolatos ismereteit?

1 2 3 4 5

Rossznak ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Nagyon jónak

7. Jelenleg van megtakarítása?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

8. Milyen jellegű megtakarítással/befektetéssel rendelkezik? (több válasz lehetséges)

- ☐ bankbetét
- ☐ megtakarítási számla
- ☐ Tartós Befektetési Számla
- ☐ kötvények

- ☐ lakástakarék
- ☐ befektetési alap
- ☐ részvények
- ☐ biztosítás
- ☐ nyugdíjpénztár
- ☐ egészségpénztár
- ☐ kombinált megtakarítás
- ☐ Egyéb

9. Milyen célból takarít meg jelenleg? Rangsorolja!

- gyermekeim iskoláztatása
- új lakás
- lakásfelújítás
- nyaralás
- autóvásárlás
- váratlan kiadások finanszírozása
- hobbi finanszírozása

10. Ha bővülnének a megtakarítási lehetőségei, milyen célból takarékoskodna?(több válasz lehetséges)

- ☐ gyermekeim iskoláztatása
- ☐ új lakás
- ☐ lakásfelújítás
- ☐ nyaralás
- ☐ autóvásárlás

- ☐ váratlan kiadások finanszírozása
- ☐ hobbi finanszírozása
- ☐ Egyéb

11. Milyen időtávban gondolkodik?

- ☐ Kizárólag rövidtávban (1-6 hónap)
- ☐ Rövid és középtávon (1-12 hónap)
- ☐ Kizárólag hosszú távon (éven túl)
- ☐ Rövidtávon, középtávon és hosszú távon egyaránt

12. Megtakarításainál él-e a kockázatmegosztás (diverzifikáció) lehetőségével?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

13. Ha nincs megtakarítása, miért nincs?

- ☐ Nincs rá lehetőségem.
- ☐ Volt, de feléltem.
- ☐ Nem vagyok megtakarító típus.
- ☐ Nem bízom a pénzintézetekben.
- ☐ Egyéb

14. Ha jelenleg nincs megtakarítása, de élethelyzete változna, akkor az alábbiak közül milyen típusú termékeket választana? (több válasz lehetséges)

- ☐ bankbetét
- ☐ megtakarítási számla
- ☐ Tartós Befektetési Számla
- ☐ kötvények

- ☐ lakástakarék
- ☐ befektetési alap
- ☐ részvények
- ☐ biztosítás
- ☐ nyugdíjpénztár
- ☐ egészségpénztár
- ☐ kombinált megtakarítás
- ☐ Egyéb

15. Milyen időtávban gondolkodna?

- ☐ Kizárólag rövidtávban (1-6 hónap)
- ☐ Rövid és középtávon (1-12 hónap)
- ☐ Kizárólag hosszú távon (éven túl)
- ☐ Rövidtávon, középtávon és hosszú távon egyaránt

16. Megtakarításainál élne-e a kockázatmegosztás (diverzifikáció) lehetőségével?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

17. III. Strukturált megtakarításokra vonatkozó kérdések

- ☐ tovább

18. Hallott-e már olyan megtakarítási lehetőségekről, ahol a megtakarítás felét bankbetétbe, másik felét valamilyen befektetésbe helyezik el?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

19. Van Önnek ilyen jellegű megtakarítása?

- ☐ Igen.
- ☐ Nem.

20. Ha nem választott ilyen kombinált megtakarítási formát, annak mi az oka? (Válasszon az alábbi lehetőségek közül!)

- ☐ Mert a magas betéti kamat csak az 1. kamatperiódusra jár.
- ☐ Hosszabb ideig kell megtartani a befektetési részt, mint a betét kamatperiódusa.
- ☐ Nem rendelkezem alapos ismeretekkel a termékről.
- ☐ Nem szívesen próbálok ki új terméket.
- ☐ Ezek a termékek már bonyolultak, áttekinthetetlenek számomra.
- ☐ Amíg nem kapok megbízható forrásból pozitív visszajelzést a termékről, addig nem szívesen próbálom ki.
- ☐ Még nem gondoltam rá.
- ☐ Egyéb

21. Az alábbiak közül válassza ki, hogy milyen mértékben járult hozzá az alábbiak a döntéséhez! (1 kiemelten fontos volt a döntésemnél, 5 egyáltalán nem volt fontos a döntésemnél)

	1	2	3	4	5
Pénzügyi tanácsadóm javasolta	☐	☐	☐	☐	☐
Bankom ezt a megtakarítási lehetőséget ajánlotta	☐	☐	☐	☐	☐
Az egyik ismerősömnek is van, és meg volt vele elégedve	☐	☐	☐	☐	☐
A betéti rész után magasabb kamatot kapok	☐	☐	☐	☐	☐
Mivel több, különböző kockázatú termékbe	☐	☐	☐	☐	☐

.....
fektetem be a pénzem,
ezért az általam vállalt
kockázat megoszlik

.....
A betéti rész
kockázatmentes, és ez
nagyobb
biztonságérzetet ad

☐☐☐☐☐

.....
Magasabb betéti
kamatot érek el azzal,
hogy más termékkel
kombinálok a
betétemet

☐☐☐☐☐

.....
Egyénileg választhatom
meg a befektetési
formát a betét mellé

☐☐☐☐☐

22. Vége

☐

Befejezés

2. számú melléklet

b.)

	2011.06.30	2011.07.31	2011.08.31	2011.09.30
	56	53	53	54
KÖTVÉNYALAPOK	31	34	34	36
VEGYES ALAPOK	45	50	50	50
RÉSZVÉNY ALAPOK	78	77	78	78
EGYÉB, NEM BESOROLT ALAPOK	18	4	4	4
Árúpiaci alapok		6	6	6
Abszolút hozamú alapok		40	42	42
Tőkevédett alapok	18	138	137	137
Származtatott alapok	35	2	2	2
INGATLANALAPOK	18	18	18	18
ZÁRTKÖRŰ ÉRTÉKPAPÍRALAPOK	0	52	52	52

a.)

Országok	megtakarítások
Szlovákia	89,00 €
Magyarország	48,00 €
Ukrajna	41,00 €

c.)

Neme	Fő
Nő	141
Férfi	133
Összesen	274

d.)

Kor	Fő
-20	58
21-35	140
36-50	52
51-65	17
66 felett	7

e.)

Iskolai végzettség	Fő
8 általános	24
szakmunkás	30
érettségi	94
középfok	49
főiskola	51
egyetem	17
Egyéb	8

f.)

Lakhely	Fő
Zala megye	179
Vas megye	43
Győr-Moson-Sopron megye	52

g.)

Ismeretek	fő
Alap szintű ismereteket szereztem.	71
Közepes szintű ismereteket szereztem.	54
Jó ismereteket szereztem.	72
Nem szereztem ismereteket	77

h.)

osztályzat	fő
1	17
2	53
3	106
4	76
5	22
Összesen	274

i.)

Válasz	Fő
Igen.	175
Nem.	99

j.)

Megtakarítási termék	fő
bankbetét	88
megtakarítási számla	49
Tartós Befektetési Számla	10
kötvények	16
lakástakarék	33
befektetési alap	14
részvények	13
biztosítás	51
nyugdíjpénztár	36
egészségpénztár	30
kombinált megtakarítás	8
Egyéb	10

3. számú melléklet

a.)

Cél	elért pont
váratlan kiadások finanszírozása	490
lakásfelújítás	676
nyaralás	706
autóvásárlás	725
új lakás	728
gyermekeim iskoláztatása	785
hobby finanszírozása	790

b.)

Célok	fő
gyermekeim iskoláztatása	39
új lakás	55
lakásfelújítás	40
nyaralás	41
autóvásárlás	57
váratlan kiadások finanszírozása	62
hobby finanszírozása	27
Egyéb	11

c.)

Időtáv	fő
Kizárólag rövidtávban (1-6 hónap)	14
Rövid és középtávon (1-12 hónap)	48
Kizárólag hosszú távon (éven túl)	40
Rövidtávon, középtávon és hosszú távon egyaránt	73

d.)

Válasz	Fő
Igen.	68
Nem.	107

e.)

Ok	fő
Nincs rá lehetőségem.	64
Volt, de feléltem.	14
Nem vagyok megtakarító típus.	11
Nem bízom a pénzintézetekben.	9
Egyéb	3

f.)

Termék	fő
bankbetét	35
megtakarítási számla	25
Tartós Befektetési Számla	8
kötvények	13
lakástakarék	21
befektetési alap	6
részvények	12
biztosítás	13
nyugdíjpénztár	19
egészségpénztár	12
kombinált megtakarítás	15
Egyéb	11

4. számú melléklet

a.)

Időtáv	fő
Kizárólag rövidtávban (1-6 hónap)	10
Rövid és középtávon (1-12 hónap)	24
Kizárólag hosszú távon (éven túl)	25
Rövidtávon, középtávon és hosszú távon egyaránt	40

b.)

Válasz	fő
Igen.	35
Nem.	64

d.)

c.)

Válasz	Fő
Igen.	167
Nem.	107

Válasz	Fő
Igen.	24
Nem.	250

e.)

Oka	Fő
Mert a magas betéti kamat csak az 1. kamatperiódusra jár.	8
Hosszabb ideig kell megtartani a befektetési részt, mint a betét kamatperiódusa.	11
Nem rendelkezem alapos ismeretekkel a termékről.	64
Nem szívesen próbálok ki új terméket.	11
Ezek a termékek már bonyolultak, áttekinthetetlenek számomra.	13
Amíg nem kapok megbízható forrásból pozitív visszajelzést a termékről, addig nem szívesen próbálom ki.	16
Egyéb	20
Még nem gondoltam rá.	107

f.)

Ismeretek	-20	21-35	36-50	51-65	Összesen
Igen, alap ismereteket szereztem	1	2	1		4
Igen, közepes ismereteket szereztem	1	5		1	7
Igen, jó ismereteket szereztem		6	5	2	13
Összesen	2	13	6	3	24

5. számú melléklet

Válaszadók	Pénzügyi tanácsadóm javasolta	Bankom ezt a megtakarítási lehetőséget ajánlotta	Az egyik ismerősömnek is van, és meg volt vele elégedve	A betéti rész után magasabb kamatot kapok	Mivel több, különböző kockázatú termékbe fektetem be a pénzem, ezért az általam vállalt kockázat megoszlik	A betéti rész kockázatmentes, és ez nagyobb biztonságérzetet ad	Magasabb betéti kamatot érek el azzal, hogy más termékkel kombinálom a betétemet	Egyénileg választhatom meg a befektetési formát a betét mellé
1.	4	3	2	3	3	3	3	3
2.	2	2	2	3	2	3	3	3
3.	2	2	4	4	3	4	5	5
4.	1	5	5	5	1	1	2	2
5.	5	5	2	2	2	3	1	2
6.	5	4	5	2	1	1	2	1
7.	3	5	5	2	1	1	1	1
8.	3	1	1	4	5	2	5	5
9.	1	4	3	3	3	2	2	1
10.	2	2	4	4	4	3	2	2
11.	4	5	5	4	1	2	3	1
12.	1	3	1	3	4	4	4	3
13.	5	5	3	4	4	2	5	3
14.	3	5	5	4	5	3	5	5
15.	4	4	2	2	3	3	4	4
16.	4	3	5	3	5	3	3	4
17.	1	1	2	5	5	5	5	4
18.	2	4	3	3	3	4	4	3
19.	4	4	2	3	4	4	4	4
20.	4	4	1	5	3	3	3	5
21.	3	2	1	1	1	1	2	3
22.	1	2	5	3	2	2	2	2
23.	2	3	1	4	4	4	4	4
24.	3	4	2	5	3	4	5	5
Átlag:	2,88	3,42	2,96	3,38	3,00	2,79	3,29	3,13

